

Marechaussee Contact

2

2017

Brigade Toezicht Beveiliging Burgerluchtvaart

Marechaussee Contact
18e jaargang | nummer 2
april 2017

Marechaussee Contact is een uitgave van de Stichting Marechaussee Contact en verschijnt tweemaandelijks. Het wordt verspreid onder de begunstigers van deze stichting. De realisatie is in handen van de commissie Redactie MC en voorlichting.

Aan de inhoud wordt veel zorg besteed, echter noch de stichting noch de redactie aanvaardt enige aansprakelijkheid voor eventuele fouten en/of onvolkomenheden. Door derden aangeleverde inhoud geeft niet noodzakelijk de mening van de stichting of de redactie weer. Voor het overnemen van artikelen, gedeelten daarvan of foto's is toestemming van de redactie vereist. Na verkregen toestemming dient de bron en in voorkomend geval de naam van de auteur te worden vermeld.

Redactie

Martin Aalbers
Roel Bouwman
Marion Broekhuizen-Klijnhout
Jan Gaasbeek
Willem Geense
Frans Meijer
Jack Vlaming
Henk Westland (eindredactie)

Aan dit nummer werkten verder mee:

Freerk van Rossem
Christien van den Akker-Kerkhof
Dorinda Kerkhof

Contact

Weeshuiswal 9, 4116 BR Buren
t.a.v. Marion Broekhuizen-Klijnhout
0344-571256
redactie@marechausseecontact.nl

Vormgeving

Content Innovators BV, Alphen aan den Rijn

Druk

Bariet Ten Brink BV, Meppel

Wijzigen van adresgegevens

Zie pagina SMC-informatie bij begunstigersadministratie.

Kopij volgende uitgave

Voor het aanleveren van kopij graag eerst contact opnemen met de redactie. De deadline voor het inzenden van de kopij voor de volgende uitgave is 26 mei 2017.

3	Observaties
4	Agenda Activiteiten voor en door oud-marechaussees
5	Veteranen Allerlei
6	Beroeps Geen mannen maar duivels
8	Beroeps Een nieuwe ontmoeting
11	Reservisten Reservisten in hun dagelijks werk, Provost Marshall
12	1940-1945 Een smartelijke herinnering
15	Uitgelicht Brigade Toezicht Beveiliging Burgerluchtvaart
18	Dienstplichtigen Onverwachte wending
20	Oorlogsdagboeken Veilig in Engeland
22	IKNG Duizend dagen
23	SMC Contactmiddag Buren
24	SMC NLdoet in het Marechausseemuseum
25	SMC Reünie en verkiezingen
26	Personalia
27	SMC-informatie

Foto omslag:
2016, KMar, Brigade Toezicht Beveiliging
Burgerluchtvaart

Het eerste deel van mijn bijdrage heb ik in de laatste week van maart geschreven. Het was niet echt een rustige maand! Eerst de confrontatie met premier Erdogan, culminerend in het tot ongewenste vreemdeling verklaren van minister van familie zaken Kaya. We mogen trots zijn op de zelfbeheersing die door de aanwezige ambtenaren, waar onder leden van de BSB, is getoond. Gelukkig was vuurwapengebruik niet nodig, al scheelde dat niet veel! Kort na deze affaire de verkiezingen en recent de aanslag in Londen. En niet te vergeten de zogenaamde Artikel 50-brief op 29 maart waarmee het uit de EU gaan van Groot-Brittannië in gang wordt gezet. Tussendoor ook nog de ontwikkelingen in de Verenigde Staten. Nee, rustig was de maand zeker niet.

Op 23 maart waren we voor het eerst dit jaar weer bijeen te Buren. Het was ook de eerste door Gerrit Reloe georganiseerde bijeenkomst. Hij heeft Roel Gras als voorzitter van de commissie reünies en contactdagen opgevolgd. Ik heb Gerrit bij de aanwezigen geïntroduceerd en daarna de scheidende 'functionaris' Roel Gras bedankt voor zijn inzet voor onze stichting. Ruim 21 jaar heeft hij, met steun van zijn echtgenote Bep en dochter Jolanda, vele bijeenkomsten georganiseerd en was hij ook een aanspreekpunt voor velen. De dank heb ik namens het bestuur onderstreept met geestrijk vocht en een oorkonde voor Roel en bloemen voor Bep en Jolanda. Wij hopen hen nog vaak als 'gewone' begunstiger in ons midden te mogen hebben.

We hebben een paar bijzondere artikelen in dit nummer kunnen opnemen. Bijvoorbeeld het verhaal van Sjors Schol. In zijn jonge jaren toegetreden tot het Vreemdelingenlegioen, daarna lid geworden van ons Wapen en als adjudant-onderofficier met flo gegaan. Ook een interessant artikel voor ons als achterban is het werk achter de schermen door het personeel van de Brigade Toezicht Beveiliging Burgerluchtvaart. Hun inzet maakt dat de te Schiphol aangeleverde goederen voldoen aan het vereiste beveiligingsniveau. Tenslotte zijn de over Fester Tuinder en Fred Klijndijk geschreven artikelen ook zeer zeker de moeite van het lezen waard.

Dit nummer van Marechaussee Contact zal eind april bij u op de deurmat vallen. Langs deze weg wil ik mede namens het bestuur van onze stichting alle begunstigers die een Koninklijke onderscheiding ten deel is gevallen van harte feliciteren met deze zeer eervolle erkenning. Ik wens hen een heel fijne dag toe en hoop dat zij met hun dierbaren nog lang op deze heugelijke gebeurtenis zullen kunnen mogen terugzien. In het juni nummer van ons blad zullen wij hen en hun verdiensten memoreren, eind april vermelden wij de jubilarissen al kort op onze website en in onze nieuwsbrief.

We herdenken op 4 mei onze gevallen. Het bestuur van SMC zal net als in voorgaande jaren bij vele plechtigheden aanwezig zijn en u aldaar vertegenwoordigen. Op 5 mei wordt in de Johannes de Doperkerk te Wageningen onze bevrijding herdacht. Daarna zal er weer een defilé zijn, dit jaar anders van opzet. De intentie is aan dat defilé een groot aantal nationale en internationale veteranen en oud-strijders

‘Koester onze open samenleving,’

te laten deelnemen. Wij zullen als SMC bezien in hoeverre wij de komende jaren ook weer acte de présence zullen geven.

Op 13 april is tijdens een zeer geanimeerde bijeenkomst te Buren door de Stichting Vrienden van het museum der Koninklijke Marechaussee de door de majoor b.d. Kees Procee geschreven brochure nummer 49 'De recherche bij de Koninklijke Marechaussee' uitgereikt. Kees diende o.a. bij de recherche van de KMar en sloot zijn loopbaan af als Hoofd Centrale Recherche KMar. Op de website van ons museum kunt u meer informatie over deze brochure en het bestellen er van vinden.

Op 24 juni zal voor de dertiende keer de landelijke veterandag in Den Haag plaatsvinden. Wij doen als SMC onder andere mee met een detachement. Ook kunt u onze stand op het Malieveld vinden. Een bezoek aan de stand wordt zeer gewaardeerd.

Tenslotte wil ik u in kennis stellen van nog een mutatie in ons bestuur. Gerard Roes was als vice-voorzitter aan de beurt om af te treden. Hij zal in september zijn functie overdragen aan reserve-majoor Ed Cousin. Langs deze weg wil ik Gerard al vast danken voor zijn inzet in de achter ons liggende elf jaren; Ed heten wij van harte welkom en wensen hem veel succes.

Ik wens u veel leesplezier.

Jack Vlaming
brigade-generaal b.d.
voorzitter Stichting Marechaussee Contact

Woensdag 17 mei 2017

Reünie dienstplichtlichting 1967-3

Locatie: Dependance van het Marechausseemuseum, Buren
Contact: Martin Aalbers | 06-29804928 | maalbers@online.nl

Woensdag 17 mei 2017

SMC-contactmiddag Badhoevedorp

In de Koningin Máximakazerne houden we deze contactmiddag. Partners en ook niet-begunstigers zijn van harte welkom. Voor het programma, kosten en aanmelden, zie MC 2017-1. Inschrijven kan tot 10 mei.

Locatie: Koningin Máximakazerne, Sloterweg 400, 1171 VK Badhoevedorp
Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 | reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Woensdag 24 mei 2017

Reünie beroepslichting 1967-3

Locatie: Koning Willem III-kazerne, Apeldoorn
Contact: Gijs vd Bor | 0495-452074 | gijsvandenbor@xs4all.nl

Donderdag 22 juni 2017

SMC-reünie Boerma Plaizier / MP III

De jaarlijkse reünie van Indiëgangers Boerma Plaizier / MP III is voor allen die gediend hebben in voormalig Nederlands-Indië, Nieuw-Guinea, Korea en Engeland bij het Korps MP en/of de KMar, dan wel bij het Korps PT. Partners welkom.

Kosten, aanmelden en parkeren mindervaliden:

De kosten zijn voor begunstigers met partner € 10,00 per persoon, voor niet-begunstigers € 20,00 per persoon. Aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op NL22 INGB 0007 5300 25, t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven o.v.v. Kompulan. Bij internet-bankieren graag uw adres vermelden. De bedragen dienen uiterlijk 15 juni te zijn bijgeschreven. Het programmaboekje wordt de deelnemers tijdig toegezonden.

Weduwen begunstigers van SMC, kunnen gratis aan deze reünie deelnemen. Zij dienen zich uiterlijk 15 juni aan te melden bij Gerrit Relou (zie hieronder). Voor het bezoeken van deze reünie kunnen zij schriftelijk een (gratis) NS-kaartje aanvragen bij het Veteraneninstituut, Afdeling Dienstverlening, Postbus 125, 3940 AC Doorn.

Bij Kompulan zijn parkeerplaatsen voor mindervaliden. Wilt u hiervan gebruikmaken, geef dit aan bij de aanmelding. U ontvangt dan een parkeerkaart.

Locatie: Reünie- en Congrescentrum Kumpulan, Bronbeek
Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 | reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Dinsdag 3 oktober 2017

Reünie beroepslichting 1962-5

Locatie: Reünie- en Congrescentrum Kumpulan, Bronbeek
Contact: Johannes Linker | linker1944@home.nl

Donderdag 19 oktober 2017

Vriendendag Marechausseemuseum

Op uitnodiging van Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee. Presentatie brochure nr. 50 'De Koninklijke Marechaussee mei 1940'.

Locatie: Dependance van het Marechausseemuseum, Buren

Donderdag 26 oktober 2017

Reünie Carib

Met ondersteuning van RvMC.

Locatie: Dependance van het Marechausseemuseum, Buren

Donderdag 2 november 2017

Algemene SMC-reünie Harskamp

Nadere informatie volgt.

Locatie: Partycentrum, Molenweg 12, 6732 BL Harskamp

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 | reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Woensdag 14 november 2017

Reünie beroepslichting 1967-5

Locatie: Koning Willem III-kazerne, Apeldoorn

Contact: Arie Zijp | 06-30350330 | Kolkgriend 128, 1356 BK Almere

Oproep reünie beroepslichting 1973-4

Deze lichting kwam al tweemaal voor een reünie bij elkaar. Willem Rengelink wil in 2018 weer bij elkaar komen, het jaar waarin het 45 jaar geleden is dat men opkwam. Hoewel het nog vroeg is, wil hij nu al contactgegevens verzamelen.

Contact: Willem Rengelink | 06-23511466 |

jwrengelink@icloud.com

Oproep reünie beroepslichting 1968-2

Dick Bruin en Ferry Veltman willen een reünie organiseren voor de beroepslichting 68-2, B-School Eskadron, KW III-kazerne. Op 13 maart 2018 is het vijftig jaar geleden, dat deze lichting opkwam. Heb je interesse, stuur ons dan jouw contactgegevens.

Contact: Dick Bruin | tjpbuin1949@kpnmail.nl
Ferry Veltman | f.veltman@xmsnet.nl

Wekelijks plaatst SMC oproepen en actuele informatie over reünies in haar zondagse e-mailnieuwsbrief.

Ontvangt u nog geen nieuwsbrief? Geef uw e-mailadres door aan redactie@marechausseecontact.nl!

Veteranendag KMar 2017

De projectgroep Veteranendag KMar onder aansturing van majoor Robin Oost buigt zich al over invulling van de 18e Veteranendag KMar.

Deze vindt plaats op de Koning Willem III-kazerne in Apeldoorn op vrijdag 6 oktober van 09.30 tot 15.00 uur. Het thema van dit jaar is veteranenzorg. Het Trompetterkorps KMar is gevraagd met veteraan en zanger/pianist, majoor Nick Lemmens, te willen optreden. Verder is bijna alles als van ouds, inclusief de herdenkingsplechtigheid voor

de gevallen en overleden veteranen om 11.15 uur. De opgave voor deelname is al opengesteld. Postactieve veteranen doen dit digitaal via 'Mijn Vi' op www.veteraneninstituut.nl. Als u geen internet heeft, belt u dan gerust met het veteraneninstituut op 088-3340050. Informatie is ook in te winnen bij SMC-bestuurder Frans Meijer (f.h.c. meijer@gmail.com of 0341-417087).

Veteranen in actieve dienst wenden zich per e-mail tot eerdergenoemde projectgroep: veteranendag.kmar@mindef.nl.

Last minute NLVD

De Nederlandse Veteranendag (NLVD) is op zaterdag 24 juni 2017. De digitale opgave op de website www.veteraneninstituut.nl sluit op 30 april. Informatie kunt u ook opvragen bij SMC-coördinator Cees van Ingen (ceesvaningen@planet.nl of 06-49816046).

Soorten veteranen

Tot voor kort spraken we over twee soorten veteranen: de oorlogsveteranen en de jonge veteranen.

Sinds vorig jaar wordt er een andere indeling gebruikt: Eerste generatie veteranen: de veteranen van de Tweede

Wereldoorlog, voormalig Nederlands-Indië, Nieuw-Guinea en Korea tot 1979; Tweede generatie veteranen: de veteranen vanaf 1979 (Libanon, voormalig Joegoslavië enz.) tot 11 september 2001 (periode van 'vredesmissies'); Derde generatie veteranen: veteranen vanaf 11 september 2001 tot heden (Irak, Afghanistan, Mali), de periode die we aanduiden als de periode van de 'War on Terror'. Zo, dan weten we dit ook weer.

foto: Mediacentrum Defensie

Onderzoek naar Nederlands-Indië

Vorig jaar publiceerde dr. Rémy Limpach zijn boek 'De brandende kampongs van Generaal Spoor' over extreem geweld in Nederlands-Indië.

Dit leidde kortweg gezegd op 2 december 2016 tot een kabinetsbesluit: er komt een uitgebreid onderzoek over deze materie waarbij ook veteranen zullen worden betrokken. De onderzoekscommissie zal bestaan uit het NIOD, NIMH en KITLV (Ko-

ninklijk Instituut voor Taal, Land en Volkenkunde) en het onderzoek zal wel vier jaar kunnen duren. De betrokkenheid van de Indië-veteranen komt tot uiting in de klankbordgroep die het Veteranen Platform (VP) gaat innemen bij het vervolgonderzoek. Oftewel het VP krijgt een coördinerende en ondersteunende rol namens de Indië-veteranen en hun nabestaanden. SMC – lidorganisatie van het VP – zal het VP nauwlettend gaan volgen.

Geen mannen, maar duivels!

Zo luidt de titel van het boek door Rende van de Kamp over de Nederlandse mannen bij het Franse Vreemdelingen-legioen. Een eerbetoon aan het legioen, in het bijzonder aan de Nederlanders die daar dienden. Een redactielid herinnert zich oud-adjutant Schol van de Marechaussee, die zijn hart bij dit legioen volgde. Bijzonder, deze Sjors Schol is een aardige en zeer rechtschapen kerel, voor de drommel niet bang, maar beslist geen ijzervreter. Tijd om hem eens op te zoeken in Grootebroek. | Door: Frans Meijer

Gebroken geweepte

De nu tachtigjarige Sjors (roepnaam voor Sjoerd) Schol is geboren in Amsterdam-Noord. Het gezin waarin hij opgroeide, was er een van het gebroken geweepte. Dit was het symbool (veelal als speldje gedragen op de kleding) voor het pacifisme, een beweging van dienstweigeraars en gewetensbezwaarden, die na de Eerste Wereldoorlog opkwam. Sjors mocht dan ook niet naar de Koninklijke Marine. Het werd na de technische school de machinistenschool, maar daar bakte hij niet zoveel van. In augustus 1954 werd hij achttien jaar en kocht drie maanden later voor fl. 33,10 een treinkaartje naar Parijs. Hij zei niets tegen zijn ouders en de 'vluchteling' meldde zich direct aan bij het Franse Vreemdelingen-legioen op Chateau Vincennes in Parijs. Waarom? 'Dat weet ik eigenlijk niet', zo vertelt Sjors. 'Het legioen sprak tot mijn verbeelding. Ik werd er gewoon naar toegetrokken.' Maar is het in vreemde

krijgsdienst treden dan niet strafbaar?

Sjors: 'Ik was nog geen 21 jaar, dus volgens de Nederlandse wet minderjarig. En ik had mijn ouders om toestemming moeten vragen voor Parijs. Dit had ik niet gedaan en dat werd mijn redding. Ik kreeg zelfs van de minister van Defensie uitstel voor de opkomst in werkelijke dienst vanwege mijn afwezigheid door een bijzonder geval oftewel mijn dienst bij het legioen.'

Vanaf 1831

Het Franse Vreemdelingenlegioen, het eliteonderdeel van het Franse leger, werd opgericht in 1831 vanwege een tekort aan soldaten voor de oorlog in Algerije. De officieren waren Frans en de overigen waren buitenlanders, mannen in de leeftijd van zeventien tot veertig jaar. Een legionair kon toetreden onder een nieuwe identiteit en dit trok kennelijk criminelen aan. Dit is totaal verleden tijd. Nu is de selectie streng. Sol-

licitanten moeten van onberispelijk gedrag zijn en worden gecontroleerd bij Interpol en Europol. Slechts een op de zes komt door de selectie heen. Na de Tweede Wereldoorlog werden veel Duitsers legionair, gevolgd door Italianen en Belgen. 'In die tijd was ik legionair bij voornamelijk Duitsers en er werd dus weinig Frans gesproken', verduidelijkt Sjors. Sedert 2000 komen de meeste legionairs uit Oost-Europa en de Balkan. Het legioen dat aan alle oorlogen deelnam, is ook onophoudelijk vertegenwoordigd geweest in de Franse overzeese gebieden zoals Formosa (Taiwan), Madagaskar, Marokko, Algerije, Syrië en Indochina (Vietnam, Cambodja en Laos). In de Indochina-oorlog (1944-1954) verloor het legioen bij twee veldslagen om het koloniale regiem vast te houden, driehonderd officieren en elf-

Het vuren door fellega's was zojuist gestopt, Sjors 2e van rechts

Bevoorrading door Sikorsky heli's

duizend onderofficieren en legionairs, de zwaarste verliezen onder de vele reputaties en successen. Daarna beten de Verenigde Staten zich stuk in de Vietnam-oorlog (1955-1975).

Legionnaire 2e classe

Op Chateau Vincennes in Parijs werd Sjors een paar dagen lang ondervraagd. Hij had gelukkig een Nederlands paspoort om zich te identificeren. Daarna vertrok hij met zijn legionairnummer 108199 met de trein naar Marseille en vervolgens met de boot naar Algerije. Sjors: 'Ik was toen un bleu (een blauwe) en had nog geen kepi blanc (witte kepi). Op de trein naar Sidi bel-Abbès, zo'n honderd kilometer landinwaarts, stond op de wagon: "Veertig manschappen of twaalf grote paarden", zo weet ik me te herinneren. In dit oord vond mijn allerafste selectie plaats. Na vier maanden opleiding kreeg ik mijn kepi blanc uitgereikt en werd ik geplaatst bij 3e BEP (Bataillon Etrangère de Parachutistes), in een tentenkamp in Batna. Eerst als messbediende bij de officieren omdat men mij nog een broekje vond en later als leerling-parachutist voor een half jaar. Daarbij kreeg ik een ontsteking aan mijn rechterarm, vermoedelijk een gevolg van een zandvlooienbeet. Het ontstane gat ging maar niet dicht en ik moest infanterist worden, geplaatst bij 13e DBLE (Demi-Brigade de la Légion Etrangère) in het oosten van Algerije, in Khenchela. Daar heb ik het flink voor mijn kiezen gehad. Met name bij de strijd tegen de FLN

(Front de Libération Nationale), een belangrijke nationalistische beweging uit Algerije die aanvallen uitvoerde vanuit Tunesië, die drie maanden duurde (tot mei 1958). Ik was toen brenschutter en legionnaire 2e classe (soldaat 3e klas). Een complete oorlog met veel vuurcontact met de fellaga's (FLN-vechters). Nog een anekdote: in mijn eenheid zat in 1955 op chef-niveau Jean-Marie le Pen, ja ... de vader van Marine le Pen, de oprichter van het Front Nationaal in Frankrijk. Wat die Jean-Marie niet allemaal heeft uitgevreten, zal ik maar niet vertellen. Hij vocht in Indochina (1953), Suez (1956) en Algerije (1957).'

Desertie

De eenheid van Sjors deed in 1958 mee aan de militaire parade in Parijs op de Franse nationale feestdag, Le Quatorze Juillet, 14 juli. Vanwege hun eigenzinnig langzame marstempo (88 passen per minuut, in zand loop je gewoonlijk niet zo snel) sluit het legioen altijd de parade af. In hun gelegenheidstunue zijn legionairs goed herkenbaar: rood-groene epauletten, blauwe sjerp en de kenmerkende witte kepi. In de dagen voor de parade mochten legionairs bezoek van familie ontvangen en met hen uitgaan. Op de avond voor de parade stapte Sjors echter in de auto van de hem bezoekende familieleden op weg naar Amsterdam. De Franse grens werd zonder problemen gepasseerd, Sjors zat verstopt in de kofferruimte van de auto. Hij keerde niet meer terug, zeker niet nadat hij in

Amsterdam verkering kreeg met Riek Aberkrom – het meisje uit de straat en van de lagere school – met wie hij later trouwde.

Sjors was gedeserteerd en kon Frankrijk niet meer in. Met de speciale Franse amnestiewet uit 1966 is hem deze desertie weer kwijtgescholden: reizen naar Frankrijk was weer mogelijk. Hij ontving zelfs het Croix de Combattant en de medaille van zijn gevechtseenheid. De marsliederen van het legioen 'Chants de la Légion Etrangère' kan Sjors nog volop meezingen. Terug in Nederland zijn betekende ook, dat hij in Nederland nog een plicht te vervullen had. Hij werd als dienstplichtige bij de KMar opgeroepen en werd enige tijd later beroeps. Hij doorliep de onderofficiersrangen en ging als adjudant in 1991 met functioneel leeftijdsontslag. Sjors is ook veteraan, uitgezonden geweest bij UNIFIL in Libanon (Dutch Infantry Company 3, 1984/1985) en bij MFO in de Sinaiwoestijn (rotatie 23, 1986).

Sjors als legionnaire 2e classe

Taberdga (1957), een schaap geschoord

Een nieuwe ontmoeting

foto: Stefan Koopmans Photography

'Hij diende vele heren, bovenal de Eeuwige...', zo eindigt het artikel 'Legerpredikant met marechausseediploma A en B', over Fester Tuinder in het juninummer 2003 van Marechaussee Contact. Hoe is het hem hierna vergaan? De redactie ontmoet Fester ruim dertien jaar later in het Marechausseemuseum. Hij blijkt enkele maanden per jaar in de gevangenis gezeten te hebben. Een goede bekende van justitie geworden? Fester legt uit hoe dat zit. | Door: Jan Gaasbeek

Een terugblik

Fester is voorbestemd om naar de lagere tuinbouwschool te gaan. Hij wil naar de rijkspolitie maar dat vindt geen genade in de ogen van Tuinder sr. Dus wordt het de Koninklijke Marechaussee. Op 18 januari 1967 verlaat hij Loppersum op weg naar het depot in Apeldoorn. Een jaar later wordt marechaussee der 2e klasse Tuinder geplaatst bij de wachtbrigade Soestdijk en in juli 1968 gaat hij naar de Brigade Steenwijkerwold, later Havelte.

In oktober 1969 vertrekt Fester, die wel van (drastische) veranderingen houdt, met de 'Oranje-Nassau', een vrachtboot met passagiersaccommodatie, naar Suriname en keert in november 1970 weer terug naar Nederland. Hij

wordt geplaatst bij de brigade Havelte met detacheringen bij de Brigade Zwolle, de motorpool van de Brigade Arnhem en het districts bureau in Oldenzaal als motorordonnans. Zijn contract verloopt op 1 januari 1973, maar hij mag nog zeven maanden nadienen. Op 1 september verlaat Fester met eervol ontslag de Koninklijke Marechaussee.

Bij het verlaten van Loppersum laat hij naast zijn ouders ook min of meer zijn geloof daar achter. Maar in de jungle van Suriname ontmoet hij een zendelinge echtpaar en in een gesprek wordt Fester zo geraakt dat bij hem een vonk overslaat. Het laat hem niet meer los en na zijn verbintenis bij de Marechaussee besluit hij daadwerkelijk de richting van

de geestelijke verzorging in te gaan. Gaandeweg komt hij tot de ontdekking dat hij verder wil bij de baptisten. In september 1973 gaat Fester naar Brussel om te studeren bij het Bijbelinstituut België en verhuist een jaar later naar Heverlee bij Leuven voor de resterende opleiding. Na vier jaren studie - hij heeft inmiddels ook zijn Tineke leren kennen met wie hij trouwt - studeert hij in juni 1977 af. Hij vertrekt naar Amsterdam om vervolgens na twee jaar in een kerk te hebben gewerkt, te solliciteren naar het legerpredikantschap.

In april 1979 volgt zijn aanstelling plus opleiding (theorie en praktijk). Hierna wordt hij als kapitein-legerpredikant geplaatst bij de artillerie in 't Harde. Vanaf februari 1982 wordt hij in Assen

opgeleid om van maart tot eind september met uitzending naar Libanon (UNIFIL) te gaan. Na een plaatsing bij de KMS in Weert, een uitzending naar Bosnië en een plaatsing bij het schoolbataljon voor BBT'ers in Oirschot, wordt Fester op 1 juni 1996 als luitenant-kolonel-legerpredikant geplaatst bij het District KMar Noord-Brabant/Limburg. Dus weer in het blauwe pak. Tegen Festers zin en die van de leiding van het Wapen wordt hij per juni 2001 teruggeplaatst naar de landmacht en volgt een minder plezierige tijd. In januari 2002 keert hij al weer terug en wordt in Nieuw-Milligen belast met het opstarten van het veteranenproject. Dit mede op verzoek van brigade-generaal Jack Vlaming, de huidige voorzitter van SMC. Hij wordt als KMar-legerpredikant nog eenmaal voor drie maanden uitgezonden naar Bosnië om daarna het veteranenproject af te ronden en vervolgens - na vier maanden nadienen - met ingang van 1 mei 2004 met flo te gaan.

Het veteranenproject

De Koninklijke Marechaussee wordt het vierde krijgsmachtdeel en moet een eigen veteranenbeleid ontwikkelen. Fester wordt in 2002 belast met het opstarten van dit project. Hij vertelt: 'Er rijzen de nodige vragen, zoals hoeveel KMar-personeel is er in Indië, Nieuw-Guinea en Korea geweest? Zijn er men-

1993, Bosnië, UNPROFOR

sen van ons gesneuveld / overleden tijdens missies / uitzendingen en zijn alle namen bekend? Hoe zit het met de zorg voor de nabestaanden? Er moet goed en degelijk beleid ontwikkeld worden. De grote missies zijn wel in beeld maar hoe zit het met de individuele missies?' Festers onderzoek is gericht op de mensen, welke missie enz. De informatie haalt hij bij het Marechausseemuseum in Buren, andere musea en bij mensen thuis. Zo krijgt hij een beeld over de eerste missies. Tweemaandelijks rapporteert hij aan de Staf KMar zodat er beleid kan worden gemaakt. Na zijn flo kan Fester niet helemaal goed inschatten hoe het beleid verder is ontwikkeld. Op veteranendagen ziet hij gelukkig wel resultaat. Iedereen bij het Wapen weet dat er veteranen zijn en ook wat ze voor hen kunnen betekenen. Maar de vinger moet wel aan de pols worden gehouden.

2002, Sarajevo, SFOR, uitreiking NATO-medaille

Uitzendingen

Festers ervaringen met vier uitzendingen zijn niet alleen positief. In Libanon (1982) is hij met dertien andere soldaten vier dagen vermist geraakt. Terugkerend van verlof uit Nederland worden ze door het Israëlische leger van de weg geplukt en zonder eten en drinken opgesloten in een prefab in de omgeving van Naqoura. [De redactie nam kennis van de persoonlijke (schokkende) aantekeningen die Fester in de prefab maakte.] De bemanning van twee Nederlandse pantserwagens weet de groep te traceren, haalt ze daar weg en brengt ze terug naar Dutchbat. Dag en nacht verblijven midden in een oorlog tussen Israël en de PLO is geen pretje en als geestelijk verzorger heb je niet overal een antwoord op. Fester weet wat machteloosheid is, zorgen te hebben, boosheid, maar ook verdriet. In Bosnië (1993) loopt hij gehoorbeschadigingen op. Dat blijkt pas na jaren van onderzoek en hij moet voor de rest van zijn leven hoorapparaten gebruiken. Mortieren geven namelijk felle klappen en hevige luchtdrukverplaatsingen, Fester was er te dichtbij!

Periode vanaf 1 mei 2004

De periode vanaf 1 mei 2004 was er voor Fester een van 'door het dal de berg op'. In zijn loopbaan is er nooit een moment van zelfreflectie. Altijd maar doorgaan en alle nare ervaringen over zijn uitzendingen stapelen zich op. Zijn persoonlijke ervaringen maar ook die van anderen in het bataljon komen

2002, Sarajevo, Fester (links) bij laatste UNIPTF-rotatie

2016, hobby modelbouwen

in zijn herinnering terug. Bij de dominee kun je uithuilen, letterlijk en figuurlijk! Maar zelf? Uitzendingen vormen je persoon(lijkheid), helaas niet bij iedereen ten positieve, aldus Fester. Eind 2004 is zijn PTSS compleet. Na een intensieve behandeling van twee jaar kan hij het weer aan en alles heeft dan zijn plek gekregen. Zijn leven krijgt een nieuwe impuls. Fester en echtgenote Tineke zijn verbonden aan de Baptistengemeente Eindhoven. Hij gaat daar regelmatig voor in kerkdiensten en is actief in bestuurlijke functies.

Draaginsigne Gewonden

De minister van Defensie kent Fester het Draaginsigne Gewonden toe. Het insigne wordt hem op 21 februari 2007 in Den Haag uitgereikt door de toenmalige hoofdkrijgsmachtpredikant Gijs Bikker. Wel waardering en erkenning, maar of hij er blij mee is?

Stichting Epafras

In 2008 wordt Fester door het ministerie van Buitenlandse Zaken en de stichting Epafras in Utrecht aangetrokken

om geestelijk verzorger te worden voor Nederlandse gevangenen waar ook ter wereld. Fester vertelt dat Epafras een stichting is die Nederlanders in buitenlandse gevangnissen steunt vanuit de overtuiging dat ieder mens waardevol is, niemand laten ze zitten. Het leven in een buitenlandse gevangenis is zwaar: je zit vaak in overvolle cellen, krijgt geen gezond eten en je kunt nauwelijks luchten. De juridische procedures zijn ingewikkeld. Familie zie je niet en juist daar moet je jarenlang wachten op je vrijheid. Er wordt geluisterd naar de verhalen van de Nederlandse gedetineerden: hun verdriet, hun hoop, hun levens. Helpen als zij hun hand uitsteken. Soms is de hulp praktisch, zoals het geven van medicijnen omdat gedetineerden deze niet kunnen krijgen. Of een telefoontje naar familieleden, omdat er geen geld is om zelf te bellen. Uiteraard ook geestelijke steun want daar zijn geestelijke verzorgers voor. Er wordt stil gestaan bij belangrijke levensvragen. Hoe het leven weer op de rails te krijgen en hoe om te gaan met schuld en verantwoordelijkheid, met een gemiste kans en met een nieuwe. Zo worden Nederlanders geholpen met de voorbereiding op hun terugkeer. Sinds 1984 bezoeken deze professionele geestelijke verzorgers gevangenen van Peru tot Japan. Ook worden steeds meer lokale geestelijke verzorgers begeleid in de ondersteuning van Nederlanders in gevangnissen.

Dit bijzondere en ook zeer verantwoordelijke werk gaat Fester doen na een telefoontje van een oud-collega die vraagt of hij van reizen houdt? Dat is het geval en Fester gaat deel uitmaken van Epafras, bij een team van 34 pastoraal gezanten. Hij bezoekt vaak gevangenen in Noord-Amerika, Finland en Litouwen en verblijft zo twee maanden per jaar in de gevangenis. Vooral een reis door de VS is fysiek

zwaar naast alle treiterijen van het gevangenispersoneel ook richting Fester. Zijn incasseringsvermogen wordt danig op de proef gesteld, maar volgens Fester was het een prachtbaan.

Eind 2013 krijgt hij een zwaar hartinfarct en wordt het hem duidelijk dat hij met de normale Epafrasreizen zal moeten stoppen. Met één gevangene correspondeert hij nog intensief. Het doet hen beiden goed, ondanks de wetenschap dat de gevangenisstraf voor het leven zal zijn. Sinds 2015 geven de stichting Epafras, Reclassering NL Bureau Buitenland en PrisonLaw samen het tijdschrift Comeback uit, met als doel mensen bij Nederland te betrekken als ze een jarenlange straf in het buitenland moeten uitzitten.

Activiteiten en hobby's

Het huis van Tineke en Fester heeft een behoorlijk grote tuin en die vraagt natuurlijk veel onderhoud. Hij doet dat met veel plezier, lekker lichamelijk bezig zijn en je kop leegmaken! Zijn hobby is vooral modelbouw. Sinds enkele maanden is hij bezig om een molen te bouwen. Fester: 'Het wordt een "tribute to my father" die enkele jaren molenaar was.'

Het was interessant om Fester als emeritus legerpredikant te ontmoeten. De ontmoeting verliep erg prettig evenals het contact dat eraan vooraf ging. Ondanks zijn uitstapjes naar de landmacht blijkt in Fester als het ware 'een blauwe (KMar)chip' te zijn geïmplant, die er altijd zal blijven! De openhartigheid over zijn persoonlijke omstandigheden en die waarin hij verkeerde tijdens uitzendingen, en ook zijn werk voor de stichting Epafras geven een goed beeld van belangrijke periodes in zijn leven. Dit zal zeker bij oud-collega's herinneringen oproepen die hopelijk ook weer een plek kunnen krijgen.

Reservisten in hun dagelijks werk

Reservist zijn bij de Koninklijke Marechaussee doe je naast je gewone baan. Wat is dat dan voor werk? En hoe zijn de contacten met de Koninklijke Marechaussee tot stand gekomen? Freerk van Rossem spreekt met reserve-opperwachtmeester Marjella van Houdt, docent dwarsfluit.

Als je contact opneemt met het bureau Reservisten KMar (BRES KMar) in Nieuw-Milligen heb je een grote kans dat je met Marjella van Houdt te maken krijgt. Eén dag per week ondersteunt zij BRES KMar bij het werven, selecteren en aannemen van nieuwe reservisten. En dat is een forse klus. Want de taakstelling is om het reservistenbestand in drie jaar te laten groeien van 150 naar 400 reservisten. Zo ondersteunt Marjella bij het werven van kandidaat-reservisten voor het team Bewaken en Beveiligen. Hiervoor komen oud-BBT'ers in aanmerking die maximaal tien jaar de dienst uit zijn en oorspronkelijk geschoold zijn voor zowel de Glock als pepperspray. Voor andere reservistenteams in oprichting, zoals Cyber, Analyse & Onderzoek en het Klant Contactcentrum van OPSCENT ondersteunt Marjella ook bij het zoeken naar mensen die qua studie, kennis en ervaring passen binnen deze teams. Dit kunnen reservisten zijn van andere krijgsmacht-delen of burgers zonder militaire achter-

grond die beschikken over de gevraagde opleiding, kennis en expertise. Na een match doorlopen zij – net als kandidaat-beroepsmilitairen – het militaire keurings- en screeningsproces om als reservist bij de KMar te worden aangesteld. Momenteel wordt onderzocht in hoeverre de KMar kandidaten met specifieke kennis en expertise nog als militair reservist wil aanstellen of dat zij bijvoorbeeld op grond van het burgerambtenarenreglement kunnen worden aangesteld.

Leuk om te zien hoe iemand naast haar reguliere werk als docent dwarsfluit, bij de KMar volledig ander werk doet. Maar dat doet ze eigenlijk al haar hele werkzame leven. Want al tijdens de havo wilde ze bij de politie. Maar tijdens een bezoek aan de Studiebeurs in Utrecht kwam ze in aanraking met de KMar en besloot ze te solliciteren voor de wachtmeesteropleiding. Haar eerste baan was bij het Mobiel Roulerend Toezicht op Schiphol in de jaren 2000-

2003. Daar had ze veel met (soms lastige) passagiers te maken. Maar ook veel contacten met de crew en het geven van bagageadviezen behoorden tot haar werk.

Toch kriebelde het conservatorium en is ze minder gaan werken om hiermee te starten. Na afloop van haar BBT-periode kon ze dit fulltime doen en ze is in 2008 afgestudeerd in klassieke muziek met als hoofdvak dwarsfluit. Ongeveer gelijktijdig keerde ze bij de KMar terug als reservist en heeft vanaf dat moment eerst binnen District Noord-Oost maar later weer op Schiphol zeer frequent ondersteund in de operationele diensten. Haar werk als docent dwarsfluit en haar reservistenfunctie zijn goed te combineren. In beide functies werk je vooral met mensen. En hoe gek het ook klinkt, het directief optreden als KMar-medewerker komt goed van pas bij de muzieklessen. Het is lekker duidelijk, zorgt voor structuur en dat vinden haar leerlingen best prettig!

Op bezoek bij de Provost Marshall

De Nederlandse krijgsmacht stelt vanaf 2016 eenheden ter beschikking als Snel Inzetbare Capaciteit (SIC) in internationaal verband. De SIC ressorteert onder de Joint Task Force Headquarters (JTFHQ) die op verzoek van EU of NAVO, na nationale besluitvorming en activering, in verschillende fasen en organisatieverbanden kan worden ingezet/ontplooid.

Bij deze faseringen van gereedstelling wordt ook KMar-personeel ingezet. Zo levert de KMar voor het High Readiness Force Head Quarters (HRF-HQ) in Münster personele ondersteuning voor de Provost Marshall en Detention Specialists. Majoor Wouter van Ginkel is als reservist actief betrokken bij dit traject. Daarom heeft hij recent een bezoek gebracht aan de NATO Headquarters in Brunssum waar hij uitgebreid met de deputy Provost Marshall heeft gesproken over de verschillende aspecten van de functie.

Brunssum, rechts Wouter Van Ginkel

Een smartelijke herinnering

Deel 33 uit de serie 'De onbekende helden van 1940-1945'

Door Henk G. Westland, luitenant-kolonel b.d.

De ondergedoken oud-marechaussees Leenheers en Van der Wal maken deel uit van een illegale groepering in Den Bosch. Ze krijgen opdracht een infiltrant te liquideren.

Hielke van der Wal (21), na de Nederlandse capitulatie afgezwaaid als dienstplichtig soldaat, komt begin juni weer terug in actieve militaire dienst, nu als hulpmarechaussee. Op 24 juni meldt hij zich bij de Brigade Veenhuizen, die is belast met de buitenbewaking van de strafinrichtingen van Veenhuizen. Deze brigade wordt later nog uitgebreid met posten voor de normale politiedienst in de dorpen Norg en Roden. Op 11 juli gaat Van der Wal formeel met groot verlof om de volgende dag in dienst te treden bij de – toen nog Koninklijke – Marechaussee. In december 1941 wordt hij overgeplaatst naar de post Norg. Daarmee zal hij niet ontevreden zijn geweest, want zijn verloofde Fenny Bolhuis werkt als verpleegster in het psychiatrisch ziekenhuis Dennenoord te Zuidlaren. Hij kent haar uit Visvliet; Fenny is een dochter van de smid.

Bij de grote politiereorganisatie van maart 1943 wordt Van der Wal ontslagen als marechaussee en aangesteld als wachtmeester der Staatspolitie, ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)'. In zijn nieuwe standplaats Ruinerwold komt hij in de kost bij Jaap Kraal en zijn vrouw; Kraal is timmerman, maar nu werkzaam als conciërge op het gemeentehuis. Hij is al vanaf begin 1941 bezig met illegaal werk: organiseren van de lokale Ordedienst, plaatsen van onderduikers, geld

inzamelen voor de organisatie, valse persoonsbewijzen, ondersteunen van gezinnen van onderduikers en contactpunt van een illegale organisatie uit Mepel. Zo raakt ook Van der Wal betrokken bij dit werk.

Die Meppeler organisatie heeft voor hun onderduikers een tekort aan distributiebonnen. Op 27 juli 1943 neemt de jonge knokploeg Meppel contact op met Kraal en Van der Wal en vraagt hun medewerking voor een overval op de uitreikingsploeg in Ruinerwold. De twee geven alle inlichtingen; Van der Wal zal ook zorgen dat er geen politie aanwezig is en de politieagenten hun alibi klaar hebben. Ze spreken af dat het de volgende morgen zal gebeuren. Die morgen om 08.45 uur dwingen drie mannen de dames van de uitreikingsploeg, die net op pad zijn, hun spullen af te geven. Helaas maar een schamele buit van 400 bonkaarten. Echter een NSB-boer ziet het drietal fietsen. Hij herkent een van hen, vertrouwt het niet en gaat, na gehoord te hebben van de overval, dit melden. De huiszoeking op de volgende dag bij een van de overvallers levert niets op; Van der Wal heeft hem op tijd kunnen waarschuwen.

De bezetter maakt eind april 1943 bekend dat het personeel van de 'voormalige Nederlandsche Weermacht' weer terug in krijgsgevangenschap moet. In de

Hielke van der Wal wordt geboren op 17 maart 1919 in het dorp Kortezwaag in de provincie Friesland. Hij groeit op in een gereformeerd gezin met vijf kinderen, waar vader als landbouwer de kost verdient. Het gezin verhuist naar Groningen, naar het dorp Visvliet. Na zijn lagere school gaat ook Hielke op het land werken. In april 1939 wordt hij als dienstplichtige opgeroepen bij 12 Regiment Infanterie (12 RI) in de Rabenhauptkazerne te Groningen. Na het afkondigen van de algemene mobilisatie op 28 augustus 1939 vertrekt het regiment naar zijn oorlogskwartieren in Haarlem. Tijdens de meidagen van 1940 is 12 RI versnipperd ingezet in de Vesting Holland. Over de persoonlijke inzet van soldaat Van der Wal is niets bekend. Na de Nederlandse capitulatie op 15 mei mag hij als landarbeider al veertien dagen later met groot verlof naar huis.

kranten van 9 juni wordt het personeel van 12 Regiment Infanterie opgeroepen zich op 14 en 15 juni in Amersfoort te melden. Hoewel politiepersoneel een vrijstelling voor krijgsgevangenschap heeft, een *bescheinigung*, geldt wel een meldingsplicht. Van der Wal gebruikt de allerlaatste oproep van 3 augustus om zich die dag zogenaamd te gaan melden. Hij vertrekt in uniform met wapen, niet naar Amersfoort maar naar Visvliet en duikt daar onder bij zijn verloofde.

Acht dagen later, op 11 augustus, overvallen Duitsers de familie Van der Wal in Visvliet op zoek naar Hielke. Hij wordt niet gevonden, maar vader en moeder Van der Wal, broers Jan en Rienk en

3. Hielke VAN DER WAL, Wachtm. der Mar., geb. 17-3-1919 te Kortezwaag, gem. Opsterland, behorende tot de Groep Ruinerwold, ter standplaats Ruinerwold. Hij was in het bezit van een „Bescheinigung“, dienstpistool, merk Beholla, n°. 42291, kaliber 7,65 mm, met 1 houder en 16 patronen, benevens van zijn gummistok en was gekleed met uniform, oud model, met 1 rij knopen. Sign.: ong. 1,90 m, zeer fors gebouwd, donkerblond haar, scheiding links, blauwe oogen. Adres naaste familiebetrekkingen: Stationsstraat 24 te Visvliet;

Nederlandsch Algemeen Politieblad,
24 augustus 1943: Verzoek opsporing,
aanhouding en voorgeleiding

(getrouwde) zuster Anna worden opgepakt. Via het Huis van Bewaring in Groningen worden ze op 17 augustus naar kamp Vught gebracht: de vrouwen in het *Frauenlager* en de mannen in het *Geisellager*. Om het politiepersoneel in het gareel te houden heeft *Höhere SS-und Polizeiführer* Rauter bepaald dat familieleden van ondergedoken politiemannen zullen worden gegijzeld.

Na de overval gaat Hielke naar het dorp Buitenpost, zeven kilometer westelijk van Visvliet. Even later vertrekt hij naar Brabant, waar hij als Henk Gerritsen vaak in Den Bosch verblijft. Hij heeft zich aangesloten bij een illegale groep onder leiding van de Schiedamse rijksambtenaar Aldert Hazenberg (35). Deze groep is gelieerd aan de landelijke Raad van Verzet (RVV, opgericht mei 1943). Hielke is er mee in contact gekomen via boekhouder Haijo Lenstra (21), die in mei/juni de Meppeler organisatie heeft verlaten om zich bij de RVV aan te sluiten. Kort daarop komt ook student Popke Lenstra (17), een broer van Haijo, bij de groep.

Antonie Damen (26), een scheepswerktuigbouwkundige uit Den Haag, werkt voor de Duitse militaire inlichtingendienst, de *Abwehrstelle* III F in Driebergen. *Unteroffizier* Bodens van de *Abwehr*: 'Damen had opdracht om zich in te werken in de in Holland werkende illegale organisaties, die op het gebied van inlichtingen in direct contact stonden met de geallieerden.' Damen infiltreert in juni 1943 in een groep in Horst (Limburg) en omgeving, die bezig is met hulp aan onderduikers en afgeschoten vliegers.

1943, Hindrik Haijo Lenstra (1922-1945), in een marechaussee-uniform van Hielke van der Wal

Het gevolg hiervan is een reeks arrestaties in augustus. Een van die gearresteerden is een pater uit Meterik, die tijdens zijn gevangenschap in Scheveningen te weten komt dat Damen de schuldige is en kan dat naar buiten brengen.

Fons van Dinther (29) uit Eindhoven, een elektrotechnicus van Philips die illegaal bezig is met o.a. radio-uitzendingen van 'Ons Vrij Nederland', heeft via een goede bekende ook contact met Damen gekregen en vertrouwt hem aanvankelijk volledig. Damen heeft hem wijs gemaakt dat hij hulp geeft aan vliegers, onderduikers, en militaire inlichtingen verzamelt, doch niet in staat is deze door te geven naar Engeland. Maar later vanuit Horst krijgt Van Dinther te horen over het verraad van Damen. Van Dinther doet wel eens wat voor de RVV-groep van Hazenberg. In een vergadering besluit de groep om Damen uit de weg te ruimen; de RVV'ers Roel Bot (23) en de oud-marechaussee Jan Leenheers (24) nemen deze taak op zich.

Op woensdag 27 oktober wordt Damen opgewacht, maar dan blijkt dat hij een andere weg heeft genomen. Voor de dagen daarop is Roel verhinderd en neemt Hielke zijn taak over. Van Dinther: 'Op zaterdag [...] kwamen Jan en Henk (Van der Wal) aan mijn woning hopende dat Damen terug zou komen om een boek wat door hem was achtergelaten, eventueel op te halen. Damen verscheen echter niet waarna door mij een nieuw plan op touw werd gezet [...]. Jan en Henk zouden naar Den Haag gaan om het bewuste boek terug te brengen, wat tevens kon dienen als introductie. Hierbij ging een schrijven van mij waarin ik Damen verzocht deze mensen behulpzaam te zijn.' Jan en Hielke werken bij Hazenberg een plan uit. In de bossen bij Den Dolder hebben ze zogenaamd enkele neergeschoten vliegers ondergebracht, waarmee ze geen raad weten en Damen om hulp gaan vragen. Die bossen zijn voor Hazenberg bekend terrein; zijn vader woont daar. Jan en Hielke gaan op zondag 31 oktober naar Den Haag. Damen hapt toe en gaat die middag met Hielke per trein op weg naar Den Dolder.

Jan daarentegen heeft geen direct contact met Damen; hij blijft op afstand en

Johannes (Jan) Marinus Leenheers (1919-1991), in juni 1940 als sergeant gedemobiliseerd, neemt in september 1940 dienst als marechaussee en werkt in Zeeland: Terneuzen, Hansweert, Vlissingen en 's Heerenhoek. Leenheers raakt in zijn vrije tijd met anderen betrokken bij een vechtpartij met mannen van de Weerbaarheidsafdeling (WA) van de NSB in 's Heer Arendskerke; hij dan is in burger gekleed, heeft wel zijn wapenstok bij zich en gebruikt deze ook. Het onderzoek van de Marechaussee – onder meer uitgevoerd door Leenheers zelf – resulteert uiteraard in een proces-verbaal met onbekende daders. Dat wordt niet door de WA geaccepteerd. De Rijksrecherche voert nu opnieuw een onderzoek uit. Leenheers: 'Toen bleek, dat de gewonden striemen van wapenstokken vertoonden, adviseerde de rijksrechercheur mij om maar te verdwijnen.' Jan Leenheers neemt per 1 november 1941 ontslag (nog binnen zijn proefperiode) en wordt administrateur van de Plaatselijke Toewijzingscommissie voor Vee en Vlees te Goes. Tijdens zijn marechausseetijd is hij al bezig met de verspreiding van het illegale blad *Vrij Nederland*. Hij krijgt contact met Aldert Hazenberg en helpt hem maandelijks in IJsselmonde bij het drukken van *Ons Vrije Nederland*. Nadat in Goes het knoeien met vee, vlees, distributiescheiden en geld niet meer te verantwoorden valt, verbrandt hij in mei 1942 de administratie, duikt onder en gaat samen met Hazenberg illegaal werken. Op 29 februari 1944 wordt hij in de trein gearresteerd en vastgezet in Scheveningen. Door een beroep te doen op zijn niet-melden voor krijgsgedangenschap, wordt hij op 3 april naar *Stalag* IV-B bij Mühlberg afgevoerd. Uit dit kamp ontsnapt hij op 15 augustus en meldt zich op 9 september terug in Den Bosch om even later dienst te nemen bij de Binnenlandse Strijdkrachten. Jan Leenheers verlaat in 1975 als luitenant-kolonel van de infanterie de militaire dienst.

reist onopvallend mee. Lopend in de bossen hoort hij twee schoten, dus Hielke zal zijn taak hebben volbracht, maar op de afgesproken plek is niemand. Hij reist terug naar Den Bosch. De volgende dag zoeken Hazenberg en Roel Bot tevergeefs naar Hielke in de Dolderse bossen.

Op die bewuste zondagavond krijgt *major* Kiesewetter van de *Abwehr* een telefoontje van de *bahnhofsoffizier* van spoorstation Utrecht dat daar ene Damen zit, waarop een aanslag zou zijn gepleegd. De Utrechtse politie, de *Abwehr* en de *Sicherheitspolizei* (Sipo) gaan op onderzoek uit. Ze vinden in de bossen het lijk van een man met een schotwond in de borst. Ook worden papieren aangetroffen op naam van Henk Gerritsen, een

foto van een verpleegster en een brief waarin ene dominee Schaafsma wordt genoemd. De zaak wordt door de Sipo in Den Haag overgenomen. Al snel blijkt dat de dominee in Ruinerwold woont en de verpleegster Fenny Bolhuis is. Echter onderzoek in Zuidlaren en Visvliet op 14 november toont nog niet de ware identiteit van Henk Gerritsen aan. Op die dag in Visvliet kan Fenny weliswaar ontkomen, maar wordt haar broer Pieter opgepakt en ruim drie weken in gijzeling gehouden.

Inmiddels volgen in Eindhoven enkele arrestaties, waaronder op maandagavond 1 november Fons van Dinther, op dinsdag de broers Lenstra en op woensdag Aldert Hazenberg. Deze mannen komen na enkele dagen terecht in de *polizei-gefängnis* Scheveningen. *Kriminal-kommissar* Lütkenhus van de Sipo later: 'Ik heb zelf nog verschillende van die mensen ondervraagd over de identiteit van de neergeschoten man. Ik kreeg van die mensen de naam echter niet te horen. Daar wij voorlopig voor die mensen nog geheim wilde houden dat Van der Wal dood was, heb ik hen geen foto van het lijk getoond, wel liet ik hen het bij Van der Wal gevonden valse persoonsbewijs zien.' Ook aan Popke Lenstra wordt een foto van Hielke getoond en hij ontkent deze persoon te kennen. Dan wordt hij plotseling met Jaap Kraal uit Ruinerwold geconfronteerd die zegt dat hij de persoon op de foto wél moet kennen. Kraal blijkt op 16 november 1943 in een andere zaak te zijn gearresteerd. Popke vermoedt dat de Sipo via Kraal achter de identiteit van Hielke van de Wal is gekomen. Lütkenhus: 'Uit de verdere rapporten bleek mij dat het slachtoffer een oud-politieman was, genaamd Van der Wal. Van de identificatiedienst te 's-Gravenhage, waarheen ik het lijk heb laten heen brengen, heb ik het na enige tijd overgebracht naar het Bronovo ziekenhuis te 's-Gravenhage. Vandaar is het tenslotte overgebracht naar Vught, alwaar het gecremeerd is.'

Damen legt na de bevrijding een verklaring af. Hij weet dan inmiddels wie zijn belager is geweest. Damen: 'Na in Den Dolder uit de trein te zijn gestapt, moesten wij volgens Van der Wal een eind langs de spoorbaan in de richting Utrecht teruglopen [...]. Plotseling sloeg Van der

Wal mij zijn rechterarm om mijn hals en gaf mij met zijn linker vuist een slag op mijn onderkaak. Door die slag viel ik op de grond, terwijl Van der Wal probeerde mij de keel dicht te knijpen. Ik heb toen mijn revolver, welke ik in de rechter buitzak van mijn overjas droeg, getrokken. Van der Wal lag steeds boven op mij. Ik heb toen in de richting van het hoofd van Van der Wal geschoten, doch het eerste schot trof geen doel. Nadat het schot was afgegaan, bleef Van der Wal door worstelen. Ik heb de revolver toen tussen ons in gewrongen en de haan overgehaald. Toen dit tweede schot was afgegaan, bleef Van der Wal stil liggen. Ik dwong mij onder hem uit [...]. Na te zijn opgestaan, ben ik zonder naar Van der Wal om te kijken, hard weggelopen.'

Op 16 december 1943 bezoekt Rauter kamp Vught en zegt de ongeveer 150 gegijzelde familieleden van politiemannen toe dat ze voor Kerstmis weer naar huis mogen. Moeder, Jan en Anna mogen op 18 december naar huis, vader en Rienk een week later op 24 december. Zij weten nog niets over het lot van hun Hielke, en dus ook niet dat zijn lichaam zo dichtbij is geweest.

De overval op de uitreikingsploeg in Ruinerwold en Hielkes onderduiken krijgen nog een nasleep. Zijn groepscommandant, onderluitenant Hommo Spa, wordt op 17 april 1944 gearresteerd en overgebracht naar Scheveningen. Spa: 'Mij werd ten laste gelegd, dat ik gesproken had met den ondergedoken wachtmeester van mijn groep, genaamd Van der Wal, en deze toen niet gearresteerd had. Tevens werd mij medeplichtigheid aan den overval op het distributiekantoor Ruinerwold voorgehouden. Op 17 mei 1944 ben ik in vrijheid gesteld.'

Aldert Hazenberg in een brief: 'Hielke was een sympathieke dappere kerel. Trouw vaderlander en een overtuigd Christen. Dit weet ik zeker omdat wij meermalen zeer intiem over deze voornaamste zaken gesproken hebben. Zijn dood is voor mij nog steeds een smartelijke herinnering.' De naam van Hielke van der Wal staat op het oorlogsmonument van de begraafplaats Ruinerwold en op het monument Klokkentoren in Grijpskerk.

Grijpskerk, monument Klokkentoren

Verloofde Fenny Bolhuis heeft tot de bevrijding ondergedoken gezeten. Zij weet dan niet anders dat Hielke vermoedelijk naar Engeland is uitgeweken.

Jacob (Jaap) Kraal is op 14 april 1944 doodgeschoten op de Waalsdorpervlakte.

Aldert Hazenberg, Fons Van Dinther en de broers Lenstra zijn vanuit Scheveningen op 6 juni 1944 overgebracht naar de Bunker in kamp Vught. Bij de ontruiming van Vught drie maanden later gaan ze op transport naar concentratiekamp Sachsenhausen en vandaar naar andere kampen. Hajjo Lenstra overlijdt in Bergen-Belsen (administratieve overlijdensdatum 31 mei 1945); de andere drie overleven de ellende.

Damen is in 1950 door de Bijzondere Strafkamer van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage voor zijn werk als Abwehr-agent en provocateur veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf; in 1952 bij gratie van koningin Juliana met één jaar verminderd.

De auteur verricht historisch onderzoek naar de gevallen die in de oorlog 1940-1945 behoorden tot de (Koninklijke) Marechaussee. Wilt u reageren? Uw reactie is welkom op het redactieadres of rechtstreeks per e-mail aan de auteur op marechaussee4045@gmail.com.

Zelfde mensen, zelfde taken, nieuwe naam!

Op 17 januari 2017 heeft CKMar, luitenant-generaal mr. Harry van den Brink, de naam van de afdeling Handhaving en Toezicht van het District KMar Schiphol gewijzigd in **Brigade Toezicht Beveiliging Burgerluchtvaart (BTBB)**. Hij deed dit tijdens een netwerk-bijeenkomst met relevante partners uit het taakveld beveiliging burgerluchtvaart. Waarom nu deze naamswijziging? De redactie sprak hierover met brigadecommandant, luitenant-kolonel Gertjan van der Windt MSc. Tijdens het gesprek ontstond ook een goed beeld van de taken van de brigade. | Door: Jan Gaasbeek

Naamswijziging

In de zomer van 2014 wordt Gertjan van der Windt geplaatst als hoofd van de afdeling Handhaving en Toezicht bij het District KMar Schiphol. Volgens hem misschien wel de minst bekende eenheid binnen de Koninklijke Marechaussee. Vanaf het begin vindt hij dat de naam van de eenheid 'de lading van het werk niet dekt'. Gertjan: 'De naamswijziging komt voort uit de onduidelijkheid, die de naam Handhaving en Toezicht oproept. Wij kregen bijvoorbeeld vragen over het parkeerbeheer op Schiphol, niet onze taak. Bij de opstart van de afdeling (toen sectie) in 2002 maakte deze deel uit van de Brigade Beveiliging Burgerluchtvaart. Toen dus niet vreemd een sectie Handhaving en Toezicht te hebben, behalve dan de volgorde in de naam zelf: normaaliter eerst toezicht en dan mogelijk handhaving.'

'Na het opheffen van die brigade werd de sectie een afdeling van de districtsstaf Schiphol. De naam stond daarmee op zichzelf en verwoordde op geen enkele wijze een verband met het taakveld, waar het op toezag. Als je iemand vertelde dat je bij de afdeling Handhaving en Toezicht werkte, leverde dat vooral veel vraagtekens op, zelfs binnen de Marechaussee. Voor mij daarom voldoende reden om een naamswijziging in te zetten. Ik heb dit met mijn medewerkers gedeeld en een prijsvraag uitgeschreven voor de beste naam. Het beste idee zou uiteindelijk worden voorgesteld aan CKMar, maar niet voordat er afstemming had plaatsge-

vonden met de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV), mijn opdrachtgever. De nieuwe naam werd uiteindelijk Brigade Toezicht Beveiliging Burgerluchtvaart, een duidelijke en herkenbare naam. Deze doet recht aan de taken die door de medewerkers worden uitgevoerd!'

Organisatie

De brigade is gehuisvest in de Koningin Máximakazerne nabij de luchthaven Schiphol. De sterkte bedraagt 51 mannen en vrouwen, dezelfde mensen als voorheen. Ze zijn werkzaam bij: bureau WPBoR (naam afgeleid van Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus, Wpbr), bureau Toezicht en Vracht, bureau Executieve Ondersteuning en de Commando-groep. Nu formeel nog deel uitmakend

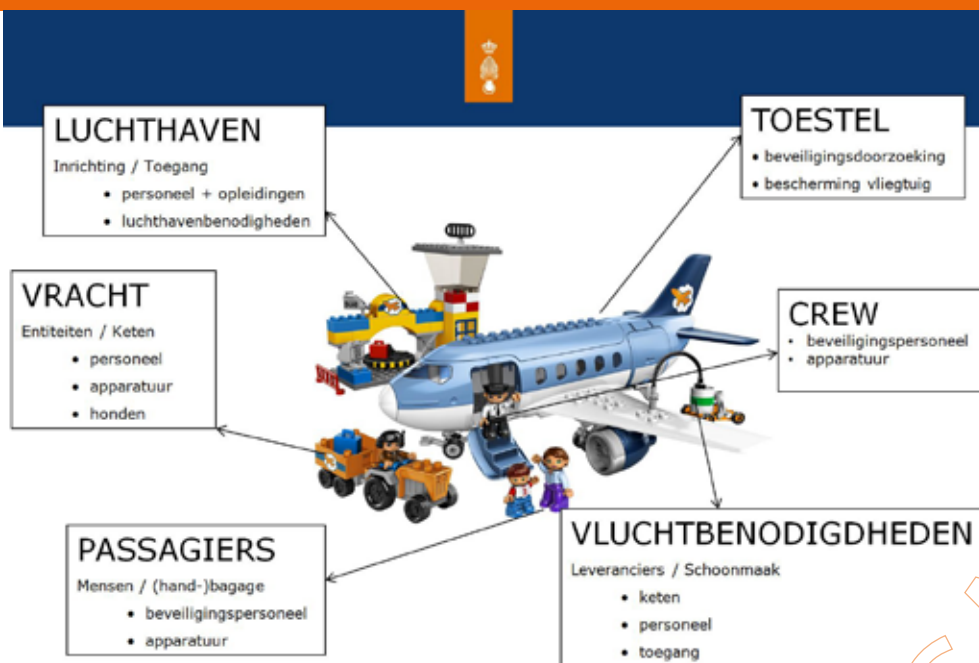
van de districtsstaf Schiphol, maar later direct onder commandant Landelijk Tactisch Commando. De operationele lijn loopt rechtstreeks naar de NCTV. De minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) heeft het toezicht opgedragen aan CKMar, die het op zijn beurt heeft opgedragen aan de BTBB en de daarvoor noodzakelijke bevoegdheden heeft doorgemandateerd aan commandant BTBB (Staatscourant van 7 februari 2017).

Werkgebied

Het toezicht vindt naast de nationale luchthaven Amsterdam Airport Schiphol, ook plaats op de regionale luchthavens: Groningen Airport Eelde, Rotterdam The Hague Airport, Eindhoven Airport en Maastricht Aachen Airport, evenals op de luchthavens in Caraïbisch

Overhandigen naambord door CKMAR

Carroussel aan beveiligingsmaatregelen

Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). In de toekomst zal ook Lelystad Airport tot het werkgebied van de brigade gaan behoren.

Toezichthoudende taken

De taken zijn niet veranderd met de naamswijziging, maar precies dezelfde gebleven. Het toezicht vindt plaats op alle beveiligingsprocessen die de luchthavens en luchtvaartmaatschappijen in opdracht van de minister van VenJ moeten uitvoeren. Gertjan: 'Die processen staan beschreven in Europese besluiten en verordeningen en zijn via de Luchtvaartwet van nationale toepassing verklaard. Een luchthaven is bijvoorbeeld verplicht een goed beveiligingsproces in te richten voor het passagiers- en personeelsproces. Dat moet goed beschreven staan in hun beveiligingsprocedures en moet daar in de praktijk natuurlijk ook aan voldoen. Wij inspecteren dat. We bekijken dus of

het beveiligingspersoneel het werk goed uitvoert, houden interviews om vast te stellen dat zij voldoende op de hoogte zijn van de regelgeving en testen ook de beveiligingsapparatuur.'

De BTBB houdt eveneens in heel Nederland toezicht op bedrijven, die actief zijn in de luchtvrachtsector en hebben aangegeven deel te willen uitmaken van de veilige keten van luchtvracht. Gertjan vervolgt: 'De status van erkend (lees: veilig) bedrijf kunnen zij via ons verkrijgen, door te voldoen aan een groot aantal eisen/voorwaarden vanuit diezelfde Europese besluiten en verordeningen. Dat moeten zij op papier zetten in de vorm van een beveiligingsprogramma en ons aanbieden. Luchtvrachtbedrijven kunnen bijvoorbeeld de status "Erkend Agent" of "Bekende Afzender" aanvragen, waardoor hun luchtvracht een sneller proces tot aan het vliegtuig door-

loopt. Deze bedrijven moeten echter eerst een basisbeveiligingsonderzoek (security audit) goed doorstaan. Dat onderzoek bestaat uit het beoordelen van het beveiligingsprogramma en de -procedures van dat bedrijf, een gesprek met hun beveiligingsadviseur luchtvracht en het uitvoeren van een audit door BTBB bij het bedrijf, waarbij de beveiligingsmaatregelen en -procedures in de praktijk worden bekeken. Ook moeten de medewerkers van die bedrijven over een geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) beschikken en een training volgen, zoals bijvoorbeeld een opleiding tot medewerker luchtvracht, controleur luchtvaart of beveiligingsadviseur luchtvracht. Dat moet bij een erkend opleidingsinstituut. Op al deze genoemde eisen houdt BTBB toezicht. Dus niet alleen de uitvoering van de beveiligingsprocessen, maar ook op de inhoud van de betreffende beveiligingsopleidingen en de wijze waarop het wordt gedoceerd.'

Handhavende taken

Naast toezichthoudende taken worden ook handhavende taken uitgevoerd. Gertjan: 'Bedrijven dienen er rekening mee te houden dat er (on-)aangekondigde inspecties plaatsvinden. Bij tekortkomingen moeten zij die corrigeren om weer *compliant* (handelend conform de regelgeving) te worden. Bij ernstige tekortkomingen kunnen wij een proces stilleggen en een aanwijzing geven dat een alternatief wordt ingezet. Bijvoorbeeld een x-ray-apparaat dat niet correct werkt. Dat apparaat mag dan niet langer worden ingezet. Dan kan je uitwijken naar een ander x-ray-apparaat, maar je zou ook elke koffer kunnen openmaken, eventueel in combinatie met andere mogelijkheden zoals een onderzoek naar explosieve sporen. Wanneer een bedrijf naar ons idee te weinig doet om de tekortkoming weg te nemen, kunnen wij ook overgaan tot het opleggen van een last onder dwangsom of bestuursdwang. Dit zijn instrumenten, die ons ter beschikking staan vanuit de Algemene wet bestuursrecht. Bij ernstige tekortkomingen door bijvoorbeeld luchtvrachtbedrijven kunnen wij de verkregen status direct intrekken of tijdelijk schorsen. Het zal duidelijk zijn dat dit grote consequenties kan hebben

Aandachtsgebieden BTBB

Eindhoven Airport, inspectie

voor de betreffende bedrijven. In eerste instantie zijn onze inspanningen er echter op gericht om het betreffende bedrijf met de juiste adviezen weer *compliant* te krijgen. Wij vragen dan een verbeterplan op te stellen en kijken er gezamenlijk naar om de haalbaarheid en tijdigheid ervan te beoordelen. Pas als hier niet aan wordt voldaan, zullen we overwegen steviger maatregelen te treffen. Maar steeds met als doel het bedrijf zijn eigen verantwoordelijkheden op de juiste wijze te laten invullen. Het uiteindelijke doel is een veilige burgerluchtvaart, waar onze samenleving vertrouwen in kan hebben en dat bijdraagt aan ons welvaartsniveau.'

Korpscheftaken

Naast toezichthouder is de BTBB eveneens belast met Korpscheftaken. Gertjan: 'Een aantal bijzondere wetten, waaronder de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr) legt verantwoordelijkheden bij de Korpschef van politie. Nu er bij de politie nog maar één korpschef is, is dat belegd bij de regionale eenheden. Voor wat betreft de luchthaven Schiphol en de regionale luchthavens is CKMar de bevoegde korpschef. Vandaar dat de taken uit die bijzondere wetten, gerelateerd aan de luchthavens en bedrijven die daar zijn ingeschreven, door de KMar worden uitgevoerd. In ons geval betreffen dat de taken uit de Wpbr. Hierbij moet worden gedacht aan bijvoorbeeld het verstrekken van de politietoestemming aan aspirant-beveiligers, alvorens zij hun beveiligersopleiding mogen volgen en hun beveiligingswerkzaamheden kunnen starten op de luchthavens. Voordat wij een politietoestemming verlenen, voeren wij eerst een

achtergrondonderzoek uit naar de betreffende persoon in een aantal justitiële archieven. Dit proces is overigens gedynamiseerd, wat wil zeggen dat alle beveiligers in onze bestanden dagelijks door die systemen worden "gehaald". Dit betekent ook dat wij de politietoestemming weleens moeten intrekken. Voor de beveiligers leidt dat direct tot ontslag bij zijn werkgever: een grote consequentie.'

Explosive Detection Dogs

Explosievendetectiehonden (EDD's) van particuliere beveiligingsorganisaties worden ingezet als 'apparatuur' om luchtvracht veilig te verklaren. Gertjan: 'Voor explosievendetectiehonden, die door bedrijven worden ingezet bij beveiligingsonderzoeken van luchtvracht, treedt de brigade op als certificerende autoriteit. Bedrijven die EDD's gebruiken om luchtvracht te controleren, hebben daarvoor onze toestemming nodig. Net zoals alle andere apparatuur mogen ook de EDD's pas worden ingezet, als zij zijn gecertificeerd. Wij doen dat in mandaat namens de minister van VenJ. Daartoe hebben wij samen met de NCTV protocollen ontwikkeld voor het examen, maar ook een kwaliteitscontroleprogramma met tussentijdse testen en een jaarlijkse hercertificering. Bedrijven zijn verplicht daaraan mee te werken.'

Opleidingseisen

De brigademedewerkers die belast zijn met het toezicht op de uitvoering van de beveiliging burgerluchtvaart, moeten hebben voldaan aan de eisen van het opleidingsprogramma 'Nationaal inspecteur beveiliging burgerluchtvaart'. Een opleiding van het OTCKMar in Apeldoorn en goedgekeurd door de minister van VenJ. Vanwege het specialisme wordt de opleiding verzorgd door het Team Training en Vorming van de BTBB met gastcolleges van externen en eigen collega's. Na de theorieopleiding (twee weken) volgt een stageperiode van enkele maanden, waarin een takenboek moet worden doorlopen en verschillende evaluatiemomenten zijn opgenomen. De opleiding wordt afgerond met een proeve van bekwaamheid.

Dynamische omgeving

De BTBB houdt toezicht op zo'n 1700

(Her)certificering explosievendetectiehonden

bedrijven: luchthavens, luchtvaartmaatschappijen, Erkend Agenten, Bekende Afzenders, Erkend Leveranciers Vluchtbenodigdheden, particuliere beveiligingsorganisaties en opleidingsbedrijven. Er wordt ook samengewerkt met de Douane. De luchtvaartwereld is een zeer dynamische omgeving. Enorm boeiend, maar ook verplichtend tot continue zelfreflectie en verbetering. Dat verdient die omgeving van haar toezichthouder. De regelgeving is altijd in beweging, er ontstaan nieuwe inzichten (nationaal en internationaal) over toezicht en dus moet de BTBB blijven ontwikkelen: een lerende organisatie. Momenteel wordt gewacht op de realisatie van een nieuw communicatie- en informatiesysteem met mobiele ontsluiting, waardoor de inspecteurs beter geëquipeerd op pad gaan en er betere analyses kunnen worden uitgevoerd op de toezichtresultaten. Gertjan hoopt dat de implementatie voor 2018 wordt gerealiseerd.

De Europese Commissie verifieert zelf ook d.m.v. jaarlijkse inspecties de goede implementatie van de Europese regelgeving in de lidstaten en het nationale toezicht daarop. Afgelopen jaren zijn verschillende luchthavens in Nederland geïnspecteerd, evenals de rol van de overheid hierbij. Nederland scoorde hoge cijfers!

De ontmoeting van Gertjan van der Windt met de redacteur van dit artikel, die zelf een aantal jaren op de luchthaven Schiphol werkte, was bijzonder en zeer interessant. Er werd als het ware in een nieuwe keuken gekeken. De redactie bedankt Gertjan voor het gesprek, waarin hij op een prettige wijze zijn brigade onder de aandacht bracht. Ook is er waardering en lof voor de medewerkers, die belangrijk werk doen in een politiek-bestuurlijk-commercieel gevoelige omgeving. Duidelijk werd dat een goede toezichthouder rekening houdt met die verschillende belangen, maar heel duidelijk de grenzen stelt en bewaakt.

Onverwachte wending

Veel begunstigers zullen de naam Fred Klijndijk kennen van de website www.marechaussee-nostalgie.nl en misschien nog van een artikel in MC van april 2011. Ook in '50 jaar dienstplicht bij de Koninklijke Marechaussee' vindt u meer over zijn dienstdtijd en website. Op 2 februari van dit jaar bestond zijn website vijftien jaar! De vele reacties op en via de website hebben een geweldige spin-off gegeven. Zijn activiteiten richten zich nu op de geschiedenis van de Koning Willem III-kazerne tijdens de oorlogsjaren 1940-1945. Uw redacteur heeft Fred opgezocht in de kazerne. | Door: Martin Aalbers

De kazerne in de oorlogsjaren

Contacten met de KMar en oud-collega dienstplichtigen leverden zoveel informatie op, dat Fred besloot er iets mee te gaan doen en het niet alleen maar op de harde schijf te laten staan. Hij ging op zoek naar de historie van de Koning Willem III-kazerne en kwam er snel achter dat er over de kazerne nauwelijks iets was geschreven. Er was slechts één A4'tje, waarop onder andere stond dat de kazerne in 1938/39 is gebouwd, op 10 mei 1939 in gebruik is genomen door 1 Regiment Huzaren Motorrijder en 2 Regiment Wielrijders, en dat er in de oorlog Duitse militairen waren gelegerd.

Fred had echter veel meer informatie tot zijn beschikking en vroeg zich af wat hij er mee zou kunnen. Een boek schrijven over de kazerne en dit rijkelijk met foto's illustreren? Ja en hij stortte zich op het schrijven van hoofdstuk 1 over de bouw van de kazerne. Dat bleek simpel, want aannemingsbedrijf Draisma, dat het complex had gebouwd, bestaat nog steeds in Apeldoorn. Er werd een afspraak gemaakt met de toenmalige directeur Thon Draisma en snel kwam het zeventig jaar oude bestek uit het archief

tevoorschijn, compleet met alle tekeningen en beschrijvingen. Alles keurig op een CD gezet.

Zo, hoofdstuk 1 was af. Met goede moed werd begonnen aan hoofdstuk 2 over de Duitse bezetting van de kazerne. Maar al snel bleek, dat dit een ander verhaal zou worden. Daarover was weinig tot niets bekend. Ja, men wist dat er Duitsers gelegerd waren, maar dat was ook alles. Fred ging op onderzoek uit bij o.a. het CODA-archief in Apeldoorn, het Nationaal Archief in Den Haag en het NIOD in Amsterdam. Er ging een wereld voor hem open: niet alleen Luftwaffe-militairen waren op de kazerne gelegerd geweest, maar ook de zo gevreesde Sicherheitsdienst (SD) had in 1944 bezit genomen van de kazerne.

Nieuwe dimensie

Vlak voor de bevrijding van Antwerpen in september 1944, vluchtten in augustus tientallen Vlaamse en Duitse SD'ers naar

ons land. Een groep van zo'n zestig man kreeg opdracht zich te vestigen in Apeldoorn. De Veluwe moest gezuiverd worden van verzetsstrijders. Opgepakte verzetsstrijders, onderduikers en tegenstanders van het naziregime werden op de kazerne verhoord, gemarteld en opgesloten. Honderden landgenoten hebben onder erbarmelijke omstandigheden soms maandenlang in het cellencomplex van het wachtgebouw gevangen gezeten. De SD deinsde er niet voor terug om in eenpersoonscellen soms meer dan tien personen op te sluiten. Velen werden naar concentratiekampen in Duitsland afgevoerd en enkele tientallen werden zonder vorm van proces gefusilleerd.

Er kwam zoveel informatie op Fred af, dat hij deze wilde delen met de militaire autoriteiten op de kazerne en de Apeldoornse bevolking. Vrij snel daarna hoorden velen de verhalen aan en waren erg benieuwd naar de feiten die Fred in de

Rondleiding aan lichting 62-4

archieven had gevonden. Sinds enkele jaren verzorgt Fred samen met kapitein Tattersall van het Kenniscentrum OTCK-Mar rondleidingen over de kazerne. Ook geeft hij presentaties aan groepen die zijn geïnteresseerd in de geschiedenis van het verzet tijdens de oorlogsjaren en de rol van de kazerne daarin. Oudere Apeldoorners, militairen die al tientallen jaren op de kazerne komen en historici, bijna niemand was bekend met de geschiedenis van de kazerne in de oorlog. Bij de kazerne staan drie monumenten die herinneren aan deze vreselijke episode. Deze zijn geadopteerd door drie basischolen. In de week vóór de herdenking bij de monumenten gaat Fred naar deze scholen en vertelt hij de kinderen over de achtergronden van de monumenten.

Levend houden

Bij het OTCKMar moet hard gewerkt worden om de marechaussees op te leiden voor de taken die hen te wachten staan. Er is weinig tot geen tijd om aandacht te besteden aan de historie van de kazerne. Daarom heeft Fred het OTCK-Mar een handje geholpen en in de afgelopen jaren enkele brochures geschreven:

- Het Marechausseemonument;
- De Koning Willem III-kazerne en de Tweede Wereldoorlog;
- Het Keienmonument;
- Airborne Military Hospital (de rol van de kazerne na de operatie Market Garden);
- Verzetsman van het eerste uur (luitenant-kolonel der huzaren jhr. J.J. Teding van Berkhout was in 1939

commandant 1 Regiment Huzaren Motorrijder, verzetsman, en in 1944 omgekomen in kamp Natzweiler. Het KEK-gebouw [Keuken-Eetzaal-Kantine] draagt zijn naam: Teding van Berkhout Paviljoen).

De geschiedenis heeft Fred zo gepakt, dat er meer brochures in de pen zitten en dat over de geschiedenis van de kazerne binnenkort een uitgebreidere brochure zal verschijnen.

Regelmatig worden er reünies op de kazerne gehouden en op verzoek verzorgt Fred rondleidingen. En weet, dat er tijdens zo'n rondgang veel te vertellen valt! Achter de vijf legeringsgebouwen stonden vier sanitairgebouwtjes. Door renovaties en nieuwbouw zijn er drie afgebroken. Het overgebleven gebouw is ingericht als traditiekamer. Hier zijn honderden attributen tentoongesteld over de opleidingsperiode. Tijdens de rondleidin-

gen is deze traditiekamer een vaste stop, waar iedereen wel herkenbare zaken uit zijn tijd tegenkomt. Meestal kost het Fred moeite om de gasten te bewegen om weer verder te gaan met de rondgang. Bij gebouw 24 is het verrassend en interessant om het verhaal te horen over wat er zich van 25 september tot 26 oktober 1944 heeft afgespeeld. In dit gebouw, het Airborne Military Hospital, zijn 1800 Britse en Poolse gewonde krijgsgevangenen verpleegd. Toen de Duitsers na een paar weken begonnen met alle krijgsgevangenen af te voeren naar Duitsland, verstopte divisiearts kolonel Graeme Warrack zich in een ruimte boven twee kasten om vervolgens na een verblijf van veertien dagen uit de kazerne te vluchten. De kamer is nu ingericht als traditiekamer die herinnert aan deze periode.

En het boek?

Het schrijven van het boek waar Fred zo voortvarend aan was begonnen staat voorlopig in de ijskast. Wat begon met zoeken naar feiten voor hoofdstuk 2, kreeg een onverwachte wending door het vinden van veel boeiende informatie, waarvan hij het naadje van de kous wilde en wil weten. Vooral ook omdat nauwelijks bekend was dat de kazerne een beruchte SD-gevangenis huisvestte tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De insteek van dit bezoek was om meer over Freds zoektocht naar het verleden te horen. Nadat we elkaar hadden bijgepraat over heden en verleden, maakten we een rondgang over het kazerneterrein. De contouren van 'de Willem III' zijn weliswaar herkenbaar aanwezig, maar in de loop der jaren is er veel gerenoveerd en zijn enkele markante gebouwen afgebroken. Maar er is ook veel nieuw gebouwd, zichtbaar, maar ook onzichtbaar onder de grond achter de garages richting het sportveld. Als de mogelijkheid zich voordoet, zeker meer dan de moeite waard om er eens te gaan kijken!

Fred geeft uitleg aan verzetsman Joop Abbink († 2013)

Veilig in Engeland

Deel 6 | Door: Willem Geense

12 juni. 'Te plm. 5¼ uur komen wij te Porthcawl (een badplaats) aan en worden onder geleide van eenige Engelsche soldaten marcheerende naar Newton gebracht, alwaar wij in een tentenkamp, ter plaatse genaamd Dan-Y-Graig worden ondergebracht. Hier bevonden zich ongeveer 700 Hollandse soldaten, vertegenwoordigende alle wapens. Het geheel onder leiding van Generaal Noothoven van Goor. In de loop van den dag worden onze tenten in gereedheid gebracht en vinden wij weer een onderkomen, al moet ik erkennen dat wij een betere ligging hadden verwacht. In de avonduren werd er reeds een voetbalwedstrijd gespeeld in het kamp tussen personeel der Kon. Marechaussee en de Politietroepen. Als goede soldaten zullen wij ons ook in deze omstandigheden schikken en het nemen zoals het is, al is het ook voor de ouderen onder ons geen kleinigheid. Owr C. de Leeuw Brigadecommandant te Terneuzen, telt reeds half de vijftig. Juist deze Owr. zet menige jongere onder ons, door zijn opgewekt optreden, beschaamd. De voornaamste dingen hier in het kamp zijn goed, nml. het eten en drinken en de waschgelegenheid.'

14 juni. 'Vm. wapenen weder ontvangen in een kazerne te Porthcawl. De wachtdiensten worden door de Marechaussee van de Engelschen overgenomen. Volgens de berichten is Parijs door de Duitschers bezet.'

Marechaussees in tentenkamp Dan-Y-Graig (foto beschikbaar gesteld door www.prinsesirenebrigade.nl)

15 juni. 'Door marechausseeperoneel worden kleine tenten geplaatst voor 8 hoofden, welke door ons na het middageten worden betrokken. Aanvankelijk lagen wij met 6 hoofden in één tent, daar Wr C. van Buren een afzonderlijke plaats kreeg met Owr Ph. Verplancke en 2 grenscontroleurs en Wr J.F. Wondergem bij de auto van Kapt van Suijlen die te Plymouth met nog meer anderen (o.a. Mar J.W. Stiphout) was achtergebleven. Wr. van Buren werd belast met het toezicht op de burgerchauffeurs, welke belast werden met schoonhouden v/h kampterrein en aardappelen schillen enz.'

16 juni. 'Samenkomst voor personeel van beide gezindten. Het Protestantse personeel vond hiervoor gelegenheid in de Anglikaansche kerk te Newton op ongeveer 15 minuten lopen van het kamp. Bij dit kerkgebouw is ook het kerkhof. Het kerkgebouw was overvol. Voorganger was res. Kapt. der Artillerie Gallen. Onder de officieren bleek ook een goede organist te schuilen.'

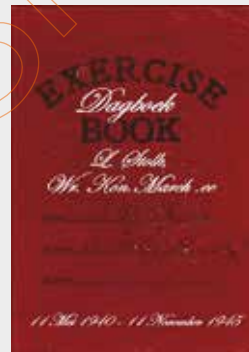
17 juni. 'Beëdiging van eenige benoemde officieren, zowel actieve als reserve'.

19 juni. 'In den nacht van 18/19 Juni onder ons personeel een sterke diarhee, welke in de loop van den dag een goed verloop heeft. Oorzaak niet bekend. Vermoedelijk het gevolg van het klimaat.

Hier krijgen wij onze eerste uitbetaling van jaarwedde. Aankomst van de in Brest achtergebleven chauffeurs, waaronder Jansen uit Hulst.'

20 juni. 'Majoor Jhr. D.J.N. Den Beer Poortugaal en Kaptitein W. Kist voor bespreking met de Ned. Regeering naar Londen vertrokken.'

21 juni. 'Bioscoopbezoek met de afdeeling. Geen mooie film, mede omdat wij de Engelsche taal nog zoo onvolgende kennen, niettegenstaande dat wij iederen dag een les ontvangen. In

Korte terugblik op deel 5

Deze serie artikelen is gebaseerd op het oorlogsdagboek van wachtheester Leendert Stolk, in mei 1940 geplaatst op de Brigade Princenhage (Breda) en dat van zijn zoon Adriaan. In deel 5 lezen we hoe wachtheester Stolk en zijn collega's verder door Frankrijk trekken naar de havenstad Brest waar ze zich inschepen aan boord van het Nederlandse schip Prinses Beatrix. Na een snelle overtocht bereikt het schip in de vroege ochtend van 11 juni veilig de Engelse haven Plymouth waar de Nederlanders ontschepen en per trein naar Porthcawl vertrekken.

den nm. luchtalarm, doch geen vliegtuigen waargenomen. Het luchtalarm wordt hier gegeven in een straal van 80 mijl. Dien namiddag komt ook het personeel uit Plymouth, dat bij het materiëel was achtergebleven, in het kamp aan. Zodoende komt Wr. Wondergem in onze tent en telt ons gezelschap thans 7 hoofden.'

22 juni. 'In den nacht van 21/22 Juni veel regen gevallen. Onze tent, bewoond door Wrs. A.M. Jopse, A. Kosten, A. Pellis, L. Stolk, J.F. Wondergem, A.F. Goossens en C. Zevenbergen, bleek tegen den regen bestand te zijn. Meerdere tenten, waaronder ook die der Administratie van de Divisie, bleken door te regenen.'

25 juni. 'Bezoek van Min van Defensie, Zijne Ex. Dijkshoorn, welke autoriteit met verschillenden onzer sprak en de lessen bezocht. Hierbij deed hij de toezegging dat voor ons alles in het

werk wordt gesteld om het ons zo aangenaam mogelijk te maken.'

26 juni. 'In den nacht van 25/26 Juni 2x luchtalarm. Geen vliegtuigen waargenomen, wel explosies gehoord in de richting van Cardiff.'

29 juni. 'Verjaardag Prins Bernhard. Behalve dat wij in den middag vrij zijn van dienst hadden en er van de Div. een telegram met gelukwensen naar Z.K.H. werd gezonden, bemerkten wij in het kamp niets van dezen feestdag. Evenals meerdere dagen gingen wij in het badplaatsje Porthcawl een kop koffie drinken in een kleine lunchroom.'

30 juni. 'Kerkdienst, voorganger Kapt. Gallen. In den nm. komt een Canadeesche piloot met zijn machine (Spitfire) na een duikvlucht met zijn machien in aanraking met een tweetal tenten van het kamp. Hierbij werd een militair slechts lichtgewond. De machine bekwam eenige schade aan de rechtervleugel, doch de piloot wist de machine in de hand te houden, nagestaard en bewonderd (?) door velen.'

16 juli. 'In den vm. overgave Kamp-commando Overste Sigerer aan Overste A. Sas (voorm. militair attaché Departement van Oorlog te Berlijn), welke laatste tot de troep een krachtig woord sprak, waarna wij allen een driewerf hoera op H.M. de Koningin en het Vaderland uitbrachten.'

18 juli. 'In den nacht van 17/18 Juli 1x luchtalarm. Duitse vliegtuigen boven het kamp. In de verte afweergeschut of ontploffende bommen waargenomen. Des avonds bijeenkomst o.l. van Ds. Joh. van Dorp, thans gekleed in het uniform van Hoofdveldprediker (kolonel).'

20 juli. 'In den voormiddag inspectie in het kamp door Luitenant-Generaal G.B. Noothoven van Goor welke tot taak heeft alle buitenlandsche kampen te bezoeken en daarna rapport aan de Engelsche regeering uit te brengen. Verder in den loop van den dag 2x luchtalarm, doch geen vreemde vliegtuigen waargenomen. Onze tentge-

Porthcawl, wachtmeester Jol (links) met collega's op de promenade (foto beschikbaar gesteld door www.prinsesirenebrigade.nl)

noot Wmr. A.M. Jopse werd op 18 Juli naar het ziekenhuis te Bridgend overgebracht voor een breukoperatie. Van Wmr. P.J. Vermeulen (van Roosendaal) vernomen dat hij het daar goed maakte.'

21 juli. 'Vm. godsdienstoefening te Newton. Voorganger Kapt R. Mante. Deze dienst werd ook bijgewoond door Zijne Excellentie den Minister van Defensie, Mr. A. Dijkshoorn. In den namiddag gaan Koster, Pellis, Wisse en ik op ziekenbezoek te Bridgend. Wisse bezocht Wr. H.L. Voeten, de anderen vereerden Wmr. Jopse met een bezoek. Mar. D de Bruin (van de Brigade Raamdonsveer), die ook geopereerd was, lag naast hem. Wij treffen Jopse in opgewekte stemming aan en al spoedig berust de leiding van het gesprek in zijn handen. Hij is Vrijdag geopereerd en vertelt zijn lijdensweg. Thans is hij vol goeden moed en hij zowel als De Bruin maken het goed. Om half 4 worden wij er op attent gemaakt dat het bezoek om is. Wij gaan weer met de autobus naar het kamp en na een avondwandeling is ook dezen dag, één van de zoveelen dat wij naar vrouw en kinderen en onze eigen omgeving verlangen, ten

einde. Dat dit verlangen niet op elk blad van mijn aantekeningen te lezen is, betekent niet dat ik ook maar één ogenblik mijn gezin en mijn vaderland was vergeten.'

22 juli. 'Des avonds op het terrein een optreden van een gezelschap, hetwelk onze lachspieren in hevige mate in beweging zet. We waren allen zeer ingenomen met het optreden van twee kinderen, een broertje en een zusje, beiden spelend op een accordeon en aardige liedjes zingend. Ow. J. Cambier bracht ons op het idee om voor deze kinderen souvenirs in te zamelen. Beide kinderen ontvingen handenvol verschillende voorwerpjes, w.o. ook Hollandsche postzegels en geld. Het gezelschap bleef nog na in een der cantines, waar wij verschillende Hollandsche liederen ten gehore brachten. Het laatste werd door het gezelschap zeer op prijs gesteld.'

23 juli. 'Eén maal luchtalarm, doch geen vliegtuigen waargenomen. Des avonds volkszang in de cantine o.l.v. een mijnheer die ik het beste kan vergelijken met onze Arnold Snel.'

(wordt vervolgd)

Oorlogstoestand van 12 juni tot en met 23 juli 1940

Na de veilige aankomst in Engeland, begint voor Leendert Stolk een periode van betrekkelijke rust met dienstverrichtingen en aandacht voor kerkdiensten, (zieken)bezoekjes en af en toe een luchtalarm. In de rest van Europa ontbrandt in deze periode de oorlog pas goed. Noorwegen en Denemarken capituleren, evenals Frankrijk dat op 25 juni in de bekende treinwagon de overgave moet tekenen. Het land heeft in de korte maar hevige strijd ongeveer 90.000 man verloren. De Sovjet-Unie annexeert grote delen van Roemenië en bezet Kaunas en Vilnius. Op 10 juli begint de eerste fase van de 'Slag om Engeland' als voorbereiding op de Duitse invasie.

Ook in Nederland begint men te merken wat de bedoelingen zijn van de bezetter: brood en bloem gaan op de bon, niet-arische vreemdelingen moeten zich melden, het wordt verboden om nog naar 'vijandelijke radiozenders' te luisteren en de eerste interneringen zijn een feit.

Frans Kerkhof

Duizend dagen

Frans Kerkhof (1925-2009) uit Keldonk diende van 1948 tot en met 1950 als dienstplichtig marechaussee in voormalig Nederlands-Indië. Hij legde zijn ervaringen vast in een dagboek, dat in 1984 werd uitgebracht onder de titel 'Duizend Dagen'. Drieëndertig jaar later is er nog steeds vraag naar.

'Helaas hebben we, behalve onze eigen boeken, nergens meer exemplaren van het boek kunnen vinden', vertellen zijn nichtjes Christien van den Akker-Kerkhof en Dorinda Kerkhof. De zussen besloten tot een heruitgave, maar dat was vlugger gezegd dan gedaan. Ze hebben een boek losgesneden en alle 510 pagina's één voor één gedigitaliseerd. Maar het resultaat mag er zijn. 'Tekstueel is alles gebleven zoals het was,' benadrukken de initiatiefneemsters. 'Duizend Dagen' is een dag-

boek van een Brabantse jongen, die als 20-jarige zijn diensttijd begint. Hij wordt ingedeeld bij de Marechaussee. Hij beschrijft eerlijk en onopgesmukt zijn dagelijkse ervaringen en overdenkingen; omgang met meerderen, collega's en Indonesiërs, zowel de bevolking als de guerrillategenstanders en zijn eigen problemen met de Rooms-katholieke kerk en met seksualiteit. Het

boek geeft een uitstekend, goed geschreven beeld van het Nederlandse soldatenleven in Indonesië en de denkwereld van de doorsnee soldaat. Het is een erg persoonlijk boek, waarin alle aantekeningen uit zijn dagboeken verzameld zijn. Wilt u 'Duizend Dagen' bestellen? Stuur een e-mail naar 1000dagenfk@gmail.com of bel met Dorinda op 06-81050050. Het boek kost € 24,95 (exclusief € 6,95 verzendkosten).

'Dit dagboek was voor mij altijd de grootste schat. Ik heb het onder alle omstandigheden weten te bewaren en wonder boven wonder droog weten te houden. Mijn kerkboek is verfromfaaid en mijn rozenkrans is verroest, maar mijn boek is nog heel. Dus bewaar het goed, tot ik terugkom...', Frans Kerkhof (17 mei 1948).

Contactmiddag Buren

Op donderdag 23 maart jl. hebben we onze eerste contactmiddag van dit jaar gehouden in de Dependance van het Marechausseemuseum te Buren. Ongeveer tachtig personen hebben aan deze bijeenkomst deelgenomen. Het was voor Gerrit Reloe als voorzitter van de commissie reünies en contactdagen het eerste evenement dat hij heeft mogen organiseren. Sommige deelnemers zagen elkaar eerst na veertig jaar weer terug. Er was dan ook genoeg gespreksstof!

De bezoekers van deze contactmiddag willen altijd graag weten hoe het museum er voor staat. Roland van der Heijden vertelde ons als directeur van het museum trots dat het aantal bezoekers in 2016 met ongeveer 3000 was toegenomen tot ruim 16.000 personen. Scholen uit de omgeving hebben een bezoek aan het museum nu standaard in het lesprogramma opgenomen en ook weten veel grootouders met hun kleinkinderen de weg naar het museum te vinden. Na het beantwoorden van een paar vragen werd het woord genomen door de voorzitter van onze stichting, Jack Vlaming.

Jack richtte zich tot Roel Gras. Roel heeft vanaf 1995 tot 2016 de SMC-bijeenkomsten georganiseerd, in totaal ongeveer 120 à 140 evenementen. In

2008 heeft hij voor zijn inzet voor SMC een Koninklijke onderscheiding gekregen. De laatste vier jaren kampte Roel af en toe met gezondheidsklachten. In 2015 ging zijn gezondheidstoestand echter sterk achteruit; in november 2016 is in goed overleg besloten dat hij zijn werkzaamheden voor onze stichting zou beëindigen. Met de stille trom vertrekken was natuurlijk geen optie. Een afscheid tijdens deze contactmid-

dag bood wel een juiste ambiance. De voorzitter stond ook stil bij de rol die Roel voor de achterban vervulde. Hij was in al die jaren een klankbord voor velen. Men wist hem te vinden voor een praatje, het afblazen van stoom of het inwinnen van een advies. De voorzitter onderstreepte onze dank voor zijn inzet met een oorkonde en een kistje met geestrijk vocht. Zijn echtgenote Bep heeft hem al die jaren geholpen, zij kreeg een fraai boeket, zo ook zijn dochter Jolanda die hem met name de laatste jaren heeft bijgestaan.

Met een voortreffelijk buffet werd de uitstekend georganiseerde middag afgesloten, tegen 19.00 uur keerde iedereen tevreden huiswaarts.

foto's Henny de Heus

NLdoet 2017 in het Marechausseemuseum

In 2016 waren op 11 en 12 maart 350.000 Nederlanders actief bij meer dan 9200 klussen, een recordaantal. En voor 2017 werd een oproep gedaan om nog veel meer mensen op de been te krijgen. NLdoet draagt bij aan een goed imago van het vrijwilligerswerk. Ook laat NLdoet zien hoe leuk vrijwilligerswerk kan zijn.

Dat bleek ook op vrijdag 10 maart in Buren waar het Marechausseemuseum weer meedeed aan de grootste vrijwilligersactie van Nederland. Genoeg activiteiten stonden op het programma voor de 27 NLdoet-vrijwilligers: vaste medewerkers, (oud-)vrijwilligers, vrienden en bekenden van het museum, en begunstigers van Stichting Marechaussee Contact. Er was ook een groep marechaussees aanwezig van een eenheid in oprichting, het Centraal Bedrijfsbureau van de Brigade Ondersteuning Service en Support (CBB BOSS) behorende tot het District KMar Schiphol. Deze marechaussees waren in het kader van teambuilding naar Buren gekomen om mee te doen aan NLdoet. Prachtig zoals ze

foto's Henny de Heus

aan de slag gingen en het klussen op-pakten. Dit overigens zonder de andere vrijwilligers tekort te doen, integendeel!

Met een kop koffie of thee in de hand werd iedereen om 09.00 uur in de dependance van het museum welkom geheten door Marion Broekhuizen-Klijnhout, de coördinatrice van deze dag. De werkzaamheden werden onderling verdeeld. Op een heuse groslijst waren alle klussen in beeld gebracht, zoals koper- zilver- en schoenen poetsen, tuinonderhoud, sorteren van boeken, onderhoud aan de museale voertuigen, schoonmaakwerk en allerlei andere klussen.

De tuin ging flink op de schop. Er werd zelfs een grondverzetmachine gebruikt die gratis ter beschikking was gesteld door een zoon van een oud-vrijwilligster van het museum. De vrijwilligers in de tuin waren extra gemotiveerd vanwege het mooie weer. De zon scheen volop, er was weinig wind en de temperatuur bereikte waarden tot veertien graden. De koper- en zilverpoetsers merkten dat er in het museum wel heel veel te poetsen voorwerpen zijn. Maar liefst vijf busjes koper- en zilverpoets (Brasso) werden aangebroken. Sommige busjes waren nog voorzien van een NATO-stocknummer. De schoenenpoetsers lieten ongeveer tachtig paar schoenen

en laarzen door hun handen gaan. Ze kwamen erachter dat sommige marechaussees vroeger wel op heel erg 'grote voet' leefden. In een paar laarzen werden sokken aangetroffen. Tijd om de neuzen van het schoeisel met een klein beetje speeksel of een nylonkous te laten spiegelen zoals dat vroeger wel gebeurde, was er niet. De boekensorteerders verplaatsten honderden boekwerken zodat deze later makkelijk kunnen worden geregistreerd en gerubriceerd. Daaronder bevonden zich ook eerste exemplaren van het Gulden Boek en het leerboek voor de politie van Stapel en de Koning, door veel marechaussees ook wel gekscherend 'Stapel en de Gek' genoemd. De museale voertuigen kregen weer hun originele kleuren en binnen in het museum zag het er weer picobello uit.

Het klussen werd voor koffie met een saucijzenbroodje onderbroken en tussen de middag werd een voortreffelijke lunch geserveerd. Iedereen had het naar de zin. De dag werd met een drankje afgesloten. Marion bedankte iedereen voor de inzet en deed tevens de oproep om ook in 2018 weer bij NLdoet aanwezig te zijn.

Er kan worden teruggezien op een geslaagde dag. Bijzonder was de aanwezigheid van de groep actief dienende marechaussees. Misschien een goed voorbeeld voor andere KMar-eenheden? Gaat hier niet het spreekwoord op goed voorbeeld doet goed volgen?

Reünie en verkiezingen

Vijftig jaar geleden op 15 maart 1967 kwam beroepslichting 67-2, bestaande uit 49 jongemannen, op in de Koning Willem III-kazerne in Apeldoorn. Vijf jaar geleden hield deze lichting een reünie in het toenmalige OCKMar en het partycentrum De Molen in Harskamp, georganiseerd door Cees van Ingen en Jan Gaasbeek. Deze twee namen opnieuw het initiatief en organiseerden nu een reünie in het Marechausseemuseum te Buren.

Op 15 maart 2017 reisden de reünisten al dan niet vergezeld van hun partners naar Buren. Dit was ook de dag van de algemene verkiezingen voor een nieuwe Tweede Kamer der Staten-Generaal. Geen probleem dachten Cees en Jan, stemmen kan ook in Buren met een kiezerspas. Zo gezegd, zo gedaan! De lichtingsgenoten van peloton 1967-2 konden gemakkelijk worden benaderd aan de hand van een vrijwel complete namen- en adressenlijst. Het gezelschap werd tussen 10.30 en 11.00 uur ontvangen in de dependance. Allen vonden het leuk dat ook Henk en Hilly Kruiswijk aanwezig waren. Henk is de

enige nog in leven zijnde instructeur/docent van lichting 1967-2. Namens het management van het museum werd door Rijk Grisel een welkomstwoord uitgesproken. Cees van Ingen heette mede namens Jan Gaasbeek ook iedereen welkom. Hij noemde de oud-collega's die niet aanwezig konden zijn. Vervolgens stond hij stil bij de na de vorige reünie ontvallen lichtingsgenoten en werd een moment stilte in acht genomen. Er volgde een hernieuwde kennismaking waarbij de nodige wettenswaardigheden werden uitgewisseld. Het aperitief liet zich smaken en aansluitend werd van een goed verzorgde lunch genoten.

's Middags gingen de reünisten en hun partners die kozen om in Buren te stemmen, naar het stemlokaal in het Zorgcentrum De Oranjarahof. De leden van het stembureau vonden het leuk dat gebruik werd gemaakt van de mogelijkheid om in een andere gemeente te stemmen en informeerden belangstellend naar de reden. Over de uitkomst van de verkiezingen had iedereen zo zijn of haar idee. Enkele (felle)

discussies daarover bleven niet uit. Prachtig toch!

Na het stemmen werd het museum bezocht en daarna nog even gewandeld in het stadje Buren. Aansluitend vond een gezellig samenzijn plaats in de dependance en werden natuurlijk weer oude koeien uit de sloot gehaald en passeerde het wel en wee van de afgelopen vijf jaren.

Henk Kruiswijk sprak zijn leerlingen trots toe. Hij begon zijn toespraak door heel toepasselijk vast te stellen dat de reünie plaatsvond tijdens verkiezingen en dat het precies vijftig jaar geleden was dat zijn leerlingen ook voor iets kozen namelijk beroepsmarechaussee worden. Henk was trots dat hij mede een bijdrage had mogen leveren aan de opleiding en was erg dankbaar om met Hilly in Buren aanwezig te kunnen zijn. De reünie werd afgesloten met een uitgebreid warm en koud buffet dat zich goed liet smaken. Er kan worden teruggezien op een zeer geslaagde dag. Voorzichtig werd al geopperd om over vijf jaar opnieuw bij elkaar te komen.

Henk Kruiswijk

In het stemlokaal

Nieuwe begunstigers

A.C. Alberts

Ber 78-2

K.J. Pors

Dpl 67-3

E.F.H.M. Cousin

Dpl 84-6

R. Ywema

Dpl 55-4

G.J. van Hoeijen

Ber 56 klas E

Wij heten de nieuwe begunstigers van harte welkom. In totaal vormen nu 2653 begunstigers, die dienen of gediend hebben bij de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen of het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee (of hun partners) en afkomstig zijn uit alle delen van onze bevolking, een substantiële kring van vrienden rondom de Koninklijke Marechaussee.

Het bestuur

Overleden

G. van den Berg

Geboren 15 april 1928

Overleden 10 februari 2017

Ber 47-5.

G.L. Bruggink

Geboren 13 oktober 1933

Overleden 28 januari 2017

Dpl 53-1

A.J.B. Christiaans

Geboren 6 april 1937

Overleden 7 februari 2017

Ber 56-1

S.C. den Draak

Geboren 12 september 1925

Overleden 11 maart 2017

NBS; Dpl 1 DMC

Ned. Indië; 1 MPIII; 3 MPIII

L. van Ee

Geboren 29 oktober 1932

Overleden 15 februari 2017

Ber 55-1

H. van Elst

Geboren 5 januari 1934

Overleden 17 januari 2017

Dpl 55-1

**Mevr. J.H. Fortanier-
Apeldoorn**

Geboren 11 september 1931

Overleden 2 februari 2017

Weduwe van W. Fortanier

Dpl Ned. Indië; 3 MPI

L.B. Haneveld

Geboren 3 juni 1934

Overleden 22 december
2016

Dpl 54-6

L. Hogendoorn

Geboren 26 juni 1937

Overleden 25 februari 2017

Dpl 57-1

G.L. Kruizinga

Geboren 29-06-1925

Overleden 8 september
2016

OVW; NBS;

Dpl; Ned. Indië; 1-12RI; 4

MPI

J.D. Luijk

Geboren 31 mei 1920

Overleden 18 januari 2017

Dpl 39; OVW; ENG

Ned. Indië; GBI; 1 MPV

J. Oldenburger

Geboren 29 oktober 1933

Overleden 11 maart 2017

Dpl 53-2

Mevr. L. Oosterhoff-Zomer

Geboren 13 december 1925

Overleden 24 oktober 2016

Weduwe van H.J. Ooster-

hoff;

OVW

N.A. Ouwejan

Geboren 17 december 1935

Overleden 11 januari 2017

Ber 54-J

E.E. van Schaik

Geboren 16 november 1935

Overleden 26 februari 2017

Dpl 55-5

Th.W.M. Smit

Geboren 8 april 1927

Overleden 6 februari 2017

Ber 46-4

J.P. Straver

Geboren 3 juli 1926

Overleden 4 maart 2017

OVW; Ber 46-6

F.B. Verhoek

Geboren 1 augustus 1932

Overleden 6 maart 2017

Ber 51-6

K. de Vries

Geboren 22 mei 1946

Overleden 27 januari 2017

Ber 67-2

J.S. Wever

Geboren 6 november 1925

Overleden 5 maart 2017

NBS; Ber 45-5

Bestuur en redactie van de
Stichting Marechaussee
Contact betuigen de
nabestaanden hun
medeleven en wensen
hen sterkte toe.

SMC

Stichting Marechaussee Contact

Postbus 125, 7590 AC Denekamp
www.marechausseecontact.nl

Voorzitter

Jack Vlaming
voorzitter@marechausseecontact.nl

Vicevoorzitter

Gerard Roes
vice.voorzitter@marechausseecontact.nl

Secretaris

Pier Scholte
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
0049-5941999099
alg.secretaris@marechausseecontact.nl
(eveneens adres voor het melden van overlijden van begunstigers)

Penningmeester

Piet van Sprang
0252-674279
penningmeester@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL82 INGB 0003 9121 06 t.n.v.
SMC te Nieuw-Vennep (BIC: INGNL2A)

Begunstigersadministratie en werving

Cor de Boom
Johan Frisplein 23, 8071 LX Nunspeet
0341-257129
ledensecretaris@marechausseecontact.nl
(inschrijven als begunstiger, wijzigen van (e-mail) adressen e.d.)

Administratie begunstigersbijdragen

Gerrit Sels
0229-471242
begunstigersbijdragen@marechausseecontact.nl
(informatie over en verwerking van begunstigersbijdragen; bankrekening, zie penningmeester)

Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC)

Gerrit Reloe
Hastelweg 275, 5652 CV Eindhoven
06-30989598
reuniecommissie@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v.
RVMC te Eindhoven
(alleen voor eigen bijdragen bij evenementen)

Veteranen

Frans Meijer
0341-417087
veteranen@marechausseecontact.nl

Coördinator nuldlijnsondersteuning

Dirk van Harten
Oude Lagezoom 3, 4328 ED Burgh Haamstede
06-38655572 | 0111-720326
dvhartens@zeelandnet.nl

Webmaster

Roel Bouwman
webredactie@marechausseecontact.nl

Redacteur e-mailnieuwsbrief

Jack Vlaming
stmarcontact@gmail.com

Stichting Marechaussee Contact

De Stichting Marechaussee Contact (SMC) is een ideële stichting zonder winstoogmerk, op 24 oktober 1977 opgericht te Buren (Gelderland). SMC is aangesloten bij het Veteranen Platform en onderhoudt nauwe banden met o.m. de Koninklijke Marechaussee, het Veteranen Instituut en het Museum der Koninklijke Marechaussee.

De Koninklijke Marechaussee is een militaire politieorganisatie waarin in het verleden het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie in Nederlands-Indië zijn opgegaan. Zowel beroeps- als dienstplichtig personeel, dat gediend heeft bij de Koninklijke Marechaussee en/of bovengenoemde korpsen, wordt van harte uitgenodigd zich aan te melden als begunstiger van SMC. Uiteraard is actief dienend personeel van de Koninklijke Marechaussee van harte welkom.

Doelen

SMC heeft tot doel het onderhouden of vernieuwen van vriendschappelijke banden tussen hen die in het heden of verleden als militair of burger werkzaam waren of zijn bij de Koninklijke Marechaussee, Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee en Korps Politietroepen. Tevens draagt SMC ertoe bij dat belangstelling voor en verbondenheid met de Koninklijke Marechaussee en de nauw daarbij betrokken instellingen levendig wordt gehouden. SMC wordt bij het realiseren van haar doelen ondersteund door ongeveer 2650 begunstigers.

Hoe?

SMC tracht haar doel onder meer te realiseren door het:

- organiseren van contactbijeenkomsten, excursies en reünies
- deelnemen aan herdenkingen
- tonen van onderling medeleven bij lief-en-leedgedbeurtenissen
- aandacht schenken aan hoogtijdagen van de Koninklijke Marechaussee
- uitgeven van Marechaussee Contact, zesmaal per jaar
- informeren via de website www.marechausseecontact.nl
- verzenden van een wekelijkse e-mailnieuwsbrief
- ondersteunen van de veteranenzorg binnen de Koninklijke Marechaussee
- beantwoorden van specifieke vragen
- geven van voorlichting

Begunstiger worden?

De jaarlijkse bijdrage is € 15,- voor in Nederland wonende begunstigers en € 20,- voor in het buitenland wonende begunstigers. Bij een aanmelding voor minimaal twee jaar wordt zolang de voorraad strekt als welkomstgeschenk het jubileumboek 'Een krachtig instrument' toegezonden. Aanmelden kan op de website met het aanmeldingsformulier (onder tab bestuur/aanmelden).

Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC)

In het kader van de Raamregeling Reüniefaciliteiten (Ministerie van Defensie 2010) is in 2013, onder de paraplu van SMC, een reünievereniging opgericht. RVMC is opgericht tegen de achtergrond van kostenvergoeding op grond van de Defensie Regeling Reüniefaciliteiten. Elke SMC-begunstiger die veteraan, oorlogs- of dienstslachtoffer of postactief is, wordt automatisch en kosteloos lid van RVMC, tenzij hij of zij hiertegen bezwaar aantekent. Wel of niet lid zijn van RVMC heeft geen enkele consequentie voor de dienstverlening aan SMC-begunstigers.

Nuldlijnsondersteuning

Het Veteranen Platform, de Samenwerkende Veteranenontmoetingscentra en het Veteranen Instituut namen het initiatief tot het bieden van gestructureerde nuldlijnsondersteuning aan veteranen, militaire dienstslachtoffers en hun directe relaties. SMC participeert in dit ondersteuningsinitiatief. Het vfonds financiert dit met gelden uit de Nationale Postcode Loterij.

EEN BIJZONDER MUSEUM IN VELE OPZICHTEN

Beleef de wereld van de oudste politieorganisatie van Nederland en onderzoek het verleden, heden en toekomst van de Koninklijke Marechaussee. Leer de taken van de Marechaussee kennen: bewaken & beveiligen, grenspolitie en militaire politie & internationale taken.

Kijk mee over de schouders van de Brigade Speciale Beveiliging en bij de dynamische taken van de Koninklijke Marechaussee op

onze luchthavens. Zie kogelinslagen in een gepantserde autodeur, ervaar de robuustheid van een gepantserd rupsvoertuig en maak een stoere foto zittend op een motor in Marechausseekleding. Waan jezelf een echte Marechaussee door een misdrijf op te lossen (te reserveren evenement).

Het Marechausseemuseum.

Een bijzonder museum in vele opzichten!

Onderzoek & beleef

Meer weten over het museum: www.marechausseemuseum.nl

Weeshuiswal 9 | 4116 BR Buren | T (0344) 571256 | E postbus@marechausseemuseum.nl